

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av hovrättslagen och 1 och 2 § i lagen om förvaltningsdomstolarna samt av vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i hovrättslagen, lagen om förvaltningsdomstolarna, sjölagen, lagen om grupptalan, renskötsellagen, lagen om försök med vikariehjälp för renskötare, lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial, lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet, lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen samt lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna.

Avsikten är att genom de föreslagna ändringarna genomföra en omstrukturering av hovrätterna och förvaltningsdomstolarna så att det efter ändringen finns fem hovrätter och sex förvaltningsdomstolar i Finland. Genom ändringen minskar antalet hovrätter med en och antalet förvaltningsdomstolar med två. Enligt ändringen ska Östra Finlands och

Kouvola hovrätter och Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar samt Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar slås samman. Östra Finlands hovrätt och Kuopio förvaltningsdomstol ska placeras i Kuopio och Uleåborgs förvaltningsdomstol i Uleåborg. De ändringar som reformen förutsätter görs i hovrättslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna.

I de övriga ovan nämnda lagarna görs korrigeringar som föranleds av de domkretsändringar som omstruktureringen förutsätter. Korrigeringarna görs i de paragrafer där det föreskrivs om underrätternas och åklagarmyndigheternas lokala behörighet i varje hovrätts domkrets. Dessutom föreslås att besvär över beslut som i enlighet med renskötsellagen fattas av Renbeteslagsföreningen och ärenden enligt lagen om försök med vikariehjälp för renskötare ska behandlas i Uleåborgs förvaltningsdomstol efter sammanslagningen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
1.1 Domstolsväsendets utveckling	4
Hovrätterna.....	4
Förvaltningsdomstolarna	4
1.2 Strukturella ändringsbehov	5
2 NULÄGE	6
2.1 Lagstiftning och praxis.....	6
Allmänt.....	6
Domstolarnas verksamhetsmiljö	7
Utveckling av antalet ärenden och genomsnittliga behandlingstider	8
Personal, kostnadseffektivitet och produktivitet	8
Befolkningsutvecklingen inom de nuvarande domstolarnas domkretsar	9
2.2 Internationell utveckling samt lagstiftning i de nordiska länderna	9
Allmänt om domstolarnas strukturer	9
Sverige.....	10
<i>Allmänna domstolar</i>	10
<i>Förvaltningsdomstolarna</i>	12
Norge	13
Danmark	14
Sammanfattning.....	15
2.3 Bedömning av nuläget	17
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	18
3.1 Målsättning.....	18
3.2 Alternativ och domstolarnas placeringssorter.....	19
3.3 De viktigaste förslagen.....	20
Hovrätterna.....	20
Förvaltningsdomstolarna	21
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	22
4.1 Ekonomiska konsekvenser	22
4.2 Konsekvenser för personalen och myndigheterna	23
4.3 Samhälleliga konsekvenser	23
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	24
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	24
DETALJMOTIVERING	26
1 LAGFÖRSLAG	26
1.1 Hovrättslagen	26
1.2 Lagen om förvaltningsdomstolarna.....	26
1.3 Sjölagen.....	26
1.4 Lagen om grupptalan	26
1.5 Renskötellagen	27
1.6 Lagen om försök med vikariehjälp för renskötare	27
1.7 Lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial	27
1.8 Lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta	

föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet.....	28
1.9 Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.....	28
1.10 Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna	28
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	28
3 IKRAFTTRÄDANDE OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	29
4 LAGSTIFTNINGSORDNING	31
LAGFÖRSLAG	32
1. Lag om ändring av hovrättslagen	32
2. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om förvaltningsdomstolarna	33
3. Lag om ändring av 21 kap. 1 § i sjölagen.....	35
4. Lag om ändring av 3 § i lagen om grupptalan.....	36
5. Lag om ändring av renskötellagen.....	37
6. Lag om ändring av 10 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare.....	38
7. Lag om ändring av 5 och 16 § i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial.....	39
8. Lag om ändring av 5 och 10 § i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet.....	41
9. Lag om ändring av 11 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	43
10. Lag om ändring av 8 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna	44
BILAGA	45
PARALLELLTEXT	45
1. Lag om ändring av hovrättslagen	45
2. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om förvaltningsdomstolarna	47
3. Lag om ändring av 21 kap 1 § i sjölagen.....	50
4. Lag om ändring av 3 § i lagen om grupptalan.....	52
5. Lag om ändring av renskötellagen.....	53
6. Lag om ändring av 10 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare.....	55
7. Lag om ändring av 5 och 16 § i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial.....	56
8. Lag om ändring av 5 och 10 § i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet.....	58
9. Lag om ändring av 11 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	61
10. Lag om ändring av 8 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna	63

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

1.1 Domstolväsendets utveckling

Hovrätterna

Rättskipningen var dåligt ordnad i Sverige-Finland fram till 1600-talet. Som lägsta instans behandlades tviste- och brottmål på landsbygden vid ting och i städerna i råd. Kungen utövade den högsta dömande makten och enligt en uppfattning som uppstått under århundraden hade alla i sista hand rätt att vända sig till honom. I och med att rättsvården utvecklades inrättades 1614 Kungliga Hovrätten, dvs. Svea hovrätt, som besvärinstans i Stockholm.

För att underlätta rättsvård av de östra delarna i konungariket Sveriges inrättade kung Gustav II Adolf 1623 Åbo hovrätt. Kung Gustaf III grundade Vasa hovrätt 1776. Trots att domstolssystemet i det skedet var ett tvåstegssystem, utövade kungen fortfarande den högsta dömande makten.

1789 grundades högsta domstolen i Sverige för att utöva den högsta dömande makten. Under autonomi 1809–1917 utövade senatens justitiedepartement den högsta dömande makten i tviste- och brottmål i storfurstendömet Finland.

Redan vid grundandet av Vasa hovrätt väcktes frågan om organisering av rättsvården i de högre instanserna i Viborgs län. Den tredje hovrätten, Viborgs hovrätt, grundades dock först 1839 i Viborg. När kriget bröt ut 1939 tvingades Viborgs hovrätt flytta till Heinola, och i augusti 1940 flyttade hovrätten vidare till Kuopio. Hovrättens namn ändrades 1945 till Östra Finlands hovrätt.

Efter att Finland blivit självständigt 1917 grundades 1918 högsta domstolen för att utöva den högsta domsrätten i tviste- och brottmål.

Under självständigheten inrättades Helsingfors hovrätt år 1952. Antalet ärenden i hovrätterna steg betydligt fram till slutet av 1970-talet. Två nya hovrätter inrättades för att lösa upp anhopningen av ärenden: 1978

Kouvola hovrätt och 1979 Rovaniemi hovrätt.

Under de senaste åren har man strävat efter att överföra prioriteringarna för domstol-verksamheten till första instansens domstolar genom att stärka tingsrätterna. En tingsrättsreform, där antalet tingsrätter reducerades från 51 till de nuvarande 27 underrätterna, trädde i kraft i början av 2010.

Förvaltningsdomstolarna

I Sverige-Finland separerades rättskipningsärenden och förvaltningsärenden från varandra, men det fanns inte någon tydlig skillnad mellan förvaltningsrättskipning och annan förvaltningsverksamhet. Den första förvaltningsdomstolen inrättades emellertid redan på 1600-talet. Kammarrätten separerades då från kammarkollegiet, som utövade kontroll över statsfinanserna, och den nya rätten fick i uppgift att behandla vissa rättskipningsärenden. Länsstyrelserna som leddes av landshövdingar verkade från och med mitten av 1600-talet som allmänna förvaltningsmyndigheter och utvecklades också till allmänna förvaltningsrättskipningsmyndigheter. Ändring i förvaltningsmyndighetens beslut söktes hos en högre förvaltningsmyndighet, som också hade behörighet att övervaka lagenligheten i lägre myndigheters rättsliga avgöranden.

Under autonomi 1809–1917 var senaten den högsta förvaltningsmyndigheten och fungerade också som högsta domstol. Senatens ekonomidepartement hade allmän befogenhet i förvaltnings- och regeringsärenden och justitiedepartementet behandlade tviste- och brottmål. Så småningom började man kräva att förvaltningsrättsliga besvärsmål åtminstone i högre instans borde avgöras i en oberoende förvaltningsdomstol. År 1918, samtidigt som högsta domstolen, inrättades högsta förvaltningsdomstolen för att sköta de rättskipningsuppgifter på högre nivå som tidigare sköttes av senatens ekonomidepartement.

Man började även utveckla förvaltningsprocesserna i lägre instans med målet att

skapa en oberoende rättskipningsorganisation, även om förvaltningens interna system för sökande av ändring fortfarande bevarades. I praktiken styrdes besvär främst till länsstyrelserna, vid vilka kollegiala länsrätter bildades 1955 för att utöva länsstyrelsernas rättskipningsmakt. Länsrätternas ställning blev så småningom mer självständig och länsrättens ordförande och medlemmar skötte oftast endast uppgifter i anslutning till länsrätternas verksamhet, trots att de var länsstyrelsens tjänstemän.

År 1989 frigjordes länsrätternas förvaltning från länsstyrelserna och ombildades till självständiga domstolar. Detta var en tydlig övergång till ett förvaltningsdomstolssystem med två instanser. Länsrätternas ställning stärktes 1996, då länsrätten i enlighet med förvaltningsprocesslagen blev besvärsinstans för sökande av ändring i beslut av myndigheter som hör till en organisation som lyder under statsrådet. Också lagen om länsrätterna ändrades från och med 1.9.1996 så att det bildades gemensamma domkretsar för länsrätterna. Syftet var att säkerställa en ändamålsenlig och snabb handläggning av ärenden. Efter att den nya länsindelningen trätt i kraft 1.9.1997 separerades också indelningen av länsrätternas domkretsar från länsindelningen.

Nästa stora reform skedde 1999, då de nuvarande åtta förvaltningsdomstolarna, dvs. Helsingfors, Åbo, Tavastehus, Vasala, Kouvola, Kuopio, Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar, inrättades i stället för de dåvarande 11 länsrätterna. Syftet med reformen var att stärka förvaltningsprocesssystemet genom att med länsrätterna som grund bilda nya regionala förvaltningsdomstolar, till vilka ärenden skulle fördelas rättvist och som skulle ha tillräckliga resurser och sakkunskap i olika ärendegrupper. Samtidigt slogs vattenöverdomstolen i Vasala samman med Vasala förvaltningsdomstol. Utöver ansvaret för ärenden som hörde till länsrättens befogenhet fick Vasala förvaltningsdomstol även riksomfattande ansvar för ärenden enligt den nya miljöskyddslagstiftningen och anknytande ärenden enligt den ändrade vattenlagen. På samma sätt har asylärenden, ärenden gällande indirekt beskattning och

vissa andra mindre ärendegrupper centraliserats till Helsingfors förvaltningsdomstol.

Åland har ingen separat förvaltningsdomstol, utan Ålands förvaltningsdomstol verkar i samband med Ålands tingsrätt och behandlar cirka 100 förvaltningsprocessuella ärenden per år.

Då förvaltningsdomstolarna inrättades förekom inga anhopningar av ärenden och behandlingstiderna var relativt korta. I samband med reformen stiftades också den nya lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) och förvaltningsdomstolarnas domkretsar definierades landskapsvis i stället för enligt den tidigare länsindelningen.

1.2 Strukturella ändringsbehov

Finlands domstolsväsende har utvecklats på ovan beskrivna sätt under en lång tid i många olika skeden. För närvarande finns det sex hovrätter och åtta regionala förvaltningsdomstolar i Finland.

Både hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas storlek varierar mycket både i fråga om antal behandlade ärenden och personalstorlek. Det finns stora skillnader mellan domstolarna också i fråga om resultaten och produktiviteten. Detta orsakar tidvis stora skillnader i behandlingstider mellan olika domstolar, vilket äventyrar medborgarnas jämställdhet.

Inledandet av en översyn av fullföljdsdomstolsnätverket har byggt på den tingsrättsreform som genomfördes i början av 2010 och som har ansetts lyckad. Justitieministeriet tillsatte i juni 2010 en kommission för att planera utvecklingen av hovrätts- och förvaltningsdomstolsnätverket och kommissionen lämnade sitt betänkande 30.3.2011 (OMML 17/2011). I betänkandet konstateras att fullföljdsdomstolarnas verksamhet borde utvecklas så att kvaliteten på avgörandena förbättras och arbetet ytterligare effektiviseras. Det har bedömts att man genom en justering av organisationsstrukturen för domstolarna kan påverka domstolarnas storlek och skapa bättre förutsättningar för att säkerställa tillräckliga allmänna kunskaper och specialkunskaper i varje domstolsenhet. Genom strukturella ändringar kan man också motverka att rättegångar drar ut på tiden på

grund av domstolarnas sårbarhet. Således borde målet också för fullföljdsdomstolarna vara att bilda tillräckligt stora och funktionellt starka enheter, vilket i praktiken betyder att antalet enheter minskas. Kommissionen föreslog att antalet hovrätter minskas med en och antalet förvaltningsdomstolar med två.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska ett tillräckligt omfattande nätverk av verksamhetsställen för domstolar tryggas och hovrätterna och förvaltningsdomstolarna och deras verksamhetsområden reformeras. Försämringen av tillståndet i statsfinanserna och de knappa anslagen för justitieministeriets förvaltningsområde förutsätter metoder med vilka tillgången till rättsskydd kan garanteras på bästa möjliga sätt trots den strama ekonomiska situationen. Genom att koncentrera domstolsnätverket kan man på lång sikt effektivisera domstolarnas verksamhet och uppnå besparingar.

Syftet med denna proposition är att genomföra den strukturella reform av fullföljdsdomstolsnätverket som avses i regeringsprogrammet och som föreslagits av den kommission som tillsatts av justitieministeriet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Allmänt

Om hovrätterna stadgas i 1 § i hovrättslagen (56/1994), enligt vilken allmänna överrätter är Åbo, Vasa, Östra Finlands, Helsingfors, Kouvola och Rovaniemi hovrätter.

I statsrådets förordning om hovrätternas domkretsar (180/2009), som utfärdats med stöd av gällande lag föreskrivs om hovrätternas domkretsar. Enligt paragrafen hör till hovrätternas domkretsar tingsrätterna enligt följande: Till Åbo hovrätts domkrets Ålands, Egentliga Tavastlands, Västra Nylands, Birkalands och Egentliga Finlands tingsrätter. Till Vasa hovrätts domkrets hör Södra Österbottens, Mellersta Österbottens, Mellersta Finlands, Österbottens och Satakunta tingsrätter. Till Östra Finlands hovrätts domkrets hör Södra Savolax, Kajanalands, Norra Karelen och Norra Savolax tingsrätter. Till Hel-

singfors hovrätts domkrets hör Esbo, Helsingfors, Östra Nylands, Tusby och Vanda tingsrätter. Till Kouvola hovrätts domkrets hör Södra Karelen, Hyvinge, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands tingsrätter och till Rovaniemi hovrätts domkrets Kemi-Torneå, Lapplands, Uleåborgs och Ylivieska-Brahestads tingsrätter.

Om förvaltningsdomstolar stadgas i 1 § i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999). Enligt paragrafen är de allmänna regionala förvaltningsdomstolarna Helsingfors, Åbo, Tavastehus, Vasa, Kouvola, Kuopio, Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar. Tavastehus förvaltningsdomstol har dessutom permanent sammanträdesplats i Jyväskylä och Kuopio förvaltningsdomstol i S:t Michel och Joensuu.

Om förvaltningsdomstolarnas domkretsar stadgas i statsrådets beslut om förvaltningsdomstolarnas domkretsar (490/1999). Enligt 2 § i beslutet består förvaltningsdomstolarnas domkretsar av ett eller flera landskap som baserar sig på lagen om landskapsindelningen (1159/1997) enligt följande: Till domkretsen för Helsingfors förvaltningsdomstol hör Nylands och Östra Nylands landskap. Till domkretsen för Kouvola förvaltningsdomstol hör Kymmenedalens, Södra Karelen och Päijänne-Tavastlands landskap. Till domkretsen för Åbo förvaltningsdomstol hör Egentliga Finlands och Satakunta landskap. Till domkretsen för Tavastehus förvaltningsdomstol hör Egentliga Tavastlands, Birkalands och Mellersta Finlands landskap. Till domkretsen för Vasa förvaltningsdomstol hör Södra Österbottens, Österbottens och Mellersta Österbottens landskap. Till domkretsen för Kuopio förvaltningsdomstol hör Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen landskap. Till domkretsen för Uleåborgs förvaltningsdomstol hör Norra Österbottens och Kajanalands landskap. Till domkretsen för Rovaniemi förvaltningsdomstol hör Lapplands landskap.

Dessutom föreskrivs det om indelning av hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas domkretsar i flera speciallagar, eftersom myndigheternas behörighet i vissa ärenden har definierats enligt hovrätternas eller förvaltningsdomstolarnas domkretsar. Sådana är till exempel de paragrafer i sjölagen och lagen om grupptalan som definierar lokal be-

hörighet för sjödomstolarna och de tingsrätter som handlägger grupptalan. Dessutom finns det bestämmelser gällande behörighetsfördelningen mellan åklagarmyndigheterna och underrätterna i flera lagar om samarbete mellan Europeiska unionens medlemsstater och mellan de nordiska länderna.

Vissa ärendegrupper har centraliserats till en del av förvaltningsdomstolarna, såsom vatten- och miljöärenden till Vasas samt asylärenden och vissa beskattningsärenden till Helsingfors förvaltningsdomstol. Rovaniemi förvaltningsdomstol är behörig i besvärsmål enligt renskötellagen (848/1990) och lagen om försök med vikariehjälp för renskötare (1265/2009).

Enligt språklagen (423/2003) är Åbo, Vasas och Helsingfors hovrätter samt Helsingfors, Kouvola, Åbo och Vasas förvaltningsdomstolar tvåspråkiga. Om den språkliga indelningen föreskrivs i statsrådets förordning om den språkliga indelningen av ämbetsdistrikt och självstyrelseområden under åren 2003–2012 (1174/2002).

Domstolarnas verksamhetsmiljö

I 21 § i Finlands grundlag (731/1999) tryggas tillgången till rättsskydd och rätten till rättegång utan dröjsmål. Bestämmelsen är djupt rotad i bestämmelserna om rättvis rättegång i artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Europadomstolens avgörandepraxis har gett riktlinjerna för de krav som ställs på rättvis rättegång, bland annat gällande rättegångens längd.

Finland har fått flera fällande domar gällande dröjsmål vid rättegång. Lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång (362/2009) har sedan början av 2010 varit det nationella redskapet för gottgörelse för dröjsmål vid rättegång. Den tillämpas på tvistemål, ansökningsärenden och brottmål som behandlas i allmänna domstolar, men som bäst pågår beredning i syfte att utvidga tillämpningsområdet även till förvaltningsprocesser.

Finland anslöt sig till Europeiska unionen 1995 och därmed blev Europeiska unionens lagstiftning allt viktigare för arbetet i förvaltningsdomstolarna, och så småningom också i de allmänna domstolarna. Samhällets allt

större komplexitet har även ökat antalet nationella bestämmelser. Likaså ställer den ständigt ökande globaliseringen nya krav på domstolarna. Bland annat ökar kraven på språkkunskaper och kännedom om olika kulturer. Domstolarnas arbete har under de senaste åren också dessutom av mycket omfattande och svårbehärskade ärenden. För att garantera att ärendena kan behandlas med bibehållen rättssäkerhet och utan dröjsmål, förutsätts att personalen vid domstolarna har goda allmänna kunskaper och specialkunskaper.

För att undvika dröjsmål har domstolarnas arbete effektiviserats genom utveckling av ledningsarbetet och arbetsmetoderna. Också beslutssammansättningarna har lättats upp.

Hovrättsprocessen var tidigare huvudsakligen skriftlig, men muntliga huvudförhandlingar blev vanligare i slutet av 1990-talet. Rättegångsbalken ändrades 1.1.1998 så att rättegångsförfarandet i hovrätterna skulle uppfylla kraven i Europeiska människorättskonventionen och Finland kunde återkalla den reservation som gjordes för hovrätternas del när landet anslöt sig till konventionen.

Hovrätternas arbetsmängd ökade som följd av ökningen av antalet huvudförhandlingar, och därför begränsades först fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt genom ett gallringssystem. Bestämmelser gällande detta var i kraft från och med 1.10.2003 fram till slutet av 2010. I början av 2011 trädde bestämmelserna i rättegångsbalken om fortsatt handläggning i kraft. Om hovrätten inte beviljar tillstånd till fortsatt handläggning av ett ärende som omfattas av bestämmelser om tillstånd till fortsatt handläggning, står tingsrättens beslut fast.

Man har strävat efter att utveckla förvaltningsdomstolarna som allmänna regionala förvaltningsdomstolar. För närvarande utreds också om det finns behov av att spjälka upp ärenden som styrts till en förvaltningsdomstol på två eller flera förvaltningsdomstolar. Också besvärsnämndernas ställning i besvärssystemet bedöms på nytt.

Hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas storlek varierar väldigt mycket både i fråga om antalet behandlade ärenden och personalstorleken. En orsak till det varierande antalet ärenden är att ärenden styrs till olika förvalt-

ningsdomstolar i enlighet med bestämmelserna om behörig domstol i 12 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen och i vissa speciallagar. De genomsnittliga behandlingstiderna varierar mycket mellan domstolarna. I förvaltningsdomstolarna finns det stora skillnader också i fråga om domstolarnas produktivitet, dvs. i antalet beslut per årsverke. Skillnaderna mellan hovrätternas produktivitetstal är mindre.

Utveckling av antalet ärenden och genomsnittliga behandlingstider

Antalet ärenden som inkommit till hovrätterna har nästan halverats efter att de två nyaste hovrätterna Kouvola och Rovaniemi hovrätter inrättades i slutet av 1970-talet. Antalet inkomna ärenden har sjunkit under nästan hela 2000-talet. Även antalet anhängiga ärenden har sjunkit (Inkomna, avgjorda och anhängiga ärenden vid hovrätterna 2007–2011, tabell 1, bilaga nr 1).

De genomsnittliga behandlingstiderna vid hovrätterna har huvudsakligen sjunkit. Skillnaderna mellan olika hovrätter har delvis varit mycket stora (Genomsnittliga behandlingstider vid hovrätterna 2007–2011, tabell 2, bilaga nr 1).

Antalet huvudförhandlingar vid hovrätterna uppgick 2011 sammanlagt till 3 843, dvs. huvudförhandling ordnades i 34 procent av de avgjorda ärendena. Andelen huvudförhandlingar har varierat något per hovrätt. Rovaniemi hovrätt hade med 30 procent av antalet avgjorda ärenden den lägsta andelen och Åbo hovrätt med 38 procent den högsta. Under 2011 har det ordnats reseting vid hovrätterna i sammanlagt 655 ärenden, vilket utgör 16 procent av det sammanlagda antalet huvudförhandlingar. Antalet reseting har varierat mycket. I Helsingfors hovrätt har antalet varit som lägst med 0,1 procent och i Vasa hovrätt som högst med 50 procent av huvudförhandlingar.

Antalet ärenden vid förvaltningsdomstolarna har sedan 1999 huvudsakligen stigit litet, även om antalet ärenden sjönk med 8 procent 2011. Typiskt för utvecklingen av antalet ärenden vid förvaltningsdomstolarna har varit att antalet ärenden varierar. I synnerhet har antalet skatteärenden och utlänningsären-

den varierat mycket under de senaste åren (Inkomna, avgjorda och anhängiga ärenden vid förvaltningsdomstolarna 2007–2011, tabell 3, bilaga nr 2).

Förvaltningsdomstolarnas genomsnittliga behandlingstider har totalt sett varierat så att de ömsom har blivit kortare, ömsom längre. Behandlingstiderna har varierat betydligt mellan olika förvaltningsdomstolar (Genomsnittliga behandlingstider vid förvaltningsdomstolarna 2007–2011, tabell 4, bilaga nr 2).

Ärendena behandlas huvudsakligen skriftligt vid förvaltningsdomstolarna. Allt som allt ordnades det år 2011 sammanlagt 553 muntliga behandlingar vid förvaltningsdomstolarna räknat enligt diarienummer och 328 behandlingar samt 63 syner räknat enligt för rättning. Antalet muntliga behandlingar har varierat. Den största förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, har ordnat flest muntliga behandlingar, sammanlagt 104 behandlingar, och den minsta förvaltningsdomstolen, dvs. Rovaniemi förvaltningsdomstol, det minsta antalet, sammanlagt 16 behandlingar. Flest syner har ordnats vid Vasa förvaltningsdomstol. Orsaken till detta är att vatten- och miljöärenden har centraliserats till Vasa förvaltningsdomstolen, och i dessa ärenden är det ofta nödvändigt att ordna syner. Minst syner har ordnats vid Tavastehus förvaltningsdomstol, där inga syner alls ordnades under 2011.

Enligt lagen om förvaltningsdomstolarna har Tavastehus förvaltningsdomstol permanent sammanträdesplats i Jyväskylä och Kuopio förvaltningsdomstol i S:t Michel och Joensuu. Även förvaltningsdomstolar utan permanent sammanträdesplats har vid behov ordnat muntliga behandlingar på andra orter än domstolsorten.

Personal, kostnadseffektivitet och produktivitet

Antalet anställda vid hovrätterna och förvaltningsdomstolarna står huvudsakligen, om inte fullständigt, i direkt relation till antalet ärenden och ärendestrukturen vid varje enskild domstol. Förklaringen till att personalantalet vid Vasa förvaltningsdomstol är klart större i relation till antalet ärenden är att i

domstolen i fråga finns det, till skillnad från de övriga förvaltningsdomstolarna, förutom lagfarna domare även förvaltningsrättsdomare med sakkunskap i teknik och naturhushållning.

Det finns inga betydande skillnader mellan hovrätternas produktivitet, däremot finns det relativt stora skillnader mellan förvaltningsdomstolarna. Skillnaderna kan delvis men inte helt förklaras med att de har olika ärendestrukturer.

Det finns skillnader också i kostnadseffektiviteten. Dessa skillnader kan förklaras förutom med antalet avgjorda ärenden och personalantalet, delvis också med utgifter som är oberoende av domstolarna, såsom beloppen för lokalhyror (Personal, kostnadseffektivitet och produktivitet vid hovrätterna 2007–2011, tabell 5, bilaga nr 3 samt Personal, kostnadseffektivitet och produktivitet vid förvaltningsdomstolarna, tabell 6, bilaga nr 4).

Befolkningsutvecklingen inom de nuvarande domstolarnas domkretsar

Enligt både nuläget och befolkningsprognosen ligger de största befolkningskoncentrationerna inom Åbo och Helsingfors hovrättskretsar. Den näst största befolkningskoncentrationen är både i nuläget och enligt prognosen Vasa hovrätts domkrets, även om befolkningsmängden inom området enligt prognosen kommer att sjunka något. Östra Finlands, Kouvola respektive Rovaniemi hovrätters domkretsar har i dag nästan lika många invånare, men enligt prognosen kommer befolkningen inom nuvarande Kouvola hovrätts domkrets i framtiden växa till den största av dessa (Indelning av befolkningen inom de nuvarande hovrätternas domkretsar 2011 och Statistikcentralens befolkningsprognos för 2040, tabell 7, bilaga nr 5).

De största befolkningskoncentrationerna för förvaltningsdomstolarnas del finns i nuläget och enligt befolkningsprognosen inom Helsingfors och Tavastehus förvaltningsdomstolarnas domkretsar. Den näst största befolkningskoncentrationen finns inom Åbo förvaltningsrätts domkrets. Efter Åbo har Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar den näst största befolkningen. Deras nuva-

rande befolkningsmängd och befolkningsmängden enligt prognosen är nästan lika stora, även om befolkningen inom Kuopio förvaltningsrätt enligt prognosen kommer att sjunka något. På följande plats kommer Uleåborgs förvaltningsdomstol. Även dess befolkningsmängd kommer enligt prognosen att växa fram till 2040. Vasa förvaltningsdomstol är något mindre än Uleåborgs, men enligt prognosen kommer befolkningen även där att växa. Den klart minsta förvaltningsdomstolen är Rovaniemi förvaltningsdomstol. Enligt prognosen kommer dess befolkningsunderlag dock att förbli på nästan samma nivå (Indelning av befolkningen inom de nuvarande förvaltningsdomstolarnas domkretsar 2011 och Statistikcentralens prognos för 2040, tabell 8, bilaga nr 5).

2.2 Internationell utveckling samt lagstiftning i de nordiska länderna

Allmänt om domstolarnas strukturer

Fullföljdsdomstolsnätverkets struktur beror väsentligen på hur rättsväsendet har organiserats i landet i fråga till exempel för olika domstolslinjers del. Det beror också på rättegångssystemet, dvs. hur rättegången har ordnats i olika ärenden inom processlagstiftningen. Därför ger inte en fråga om lagstiftningen fristående jämförelse mellan olika länders fullföljdsdomstolsnätverk en tillräckligt klar bild över nätverkets funktion.

Det har nyligen redogjorts för vissa länders system för sökande av ändring i flera lagberedningshandlingar [RP 33/1997 rd, s.10–18; KB 2001:10, s. 34–44; KB 2002:8, s. 32–38; RP 91/2002 rd, s. 19–23; Ändringssökande från tingsrätten hos hovrätten - en nybedömning av syftet och förfarandet (OMLS 2006:28), s. 16–32; Uppgiftsfördelningen mellan förvaltningsdomstolarna. Betänkande av arbetsgruppen för förvaltningsprocessnivåerna. (OMLS 78/2010), s. 49–56 samt Rättegången i förvaltningsärenden. Processarbetsgruppens betänkande (OMLS 4/2011), s. 30–40]. Således har jämförelsen i denna proposition begränsats till de nordiska länders system som mest påminner om Finland, dvs. Sverige, Norge och Danmark.

Sverige har liksom Finland separata förvaltningsdomstolar, däremot hör i Norge och i Danmark också förvaltningsrättsliga rättskipningsärenden till de allmänna domstolarna.

Också Sverige skiljer sig från Finland i flera avseenden. Det svenska förvaltningsdomstolssystemet har tre instanser, inte två instanser som i Finland. Å andra sidan finns det delvis också väsentliga skillnader i arbetsfördelningen mellan förvaltningsdomstolarna och specialdomstolarna.

I Norge och Danmark däremot har centrala förvaltningsområden egna förfaranden vid ändringsökande i förvaltningsärenden antingen inom förvaltningen eller i särskilda besvärnämnder, och att gå vidare via dessa är ofta en förutsättning för inledning av process i allmän domstol, vilket oftast är allmän underrätt. På grund av detta är det mycket tidskrävande att gå vidare till högre rättsinstans inom beskattning och socialskydd i Norge och Danmark, och i dessa ärendegrupper uppstår rättspraxis i högre instans betydligt mer sällan än i Finland.

Ovan beskrivna strukturella frågor påverkar också hur de personalresurser som behövs i ärendehantering fördelas mellan domstolar och andra besvärinstanser.

Sverige

Det svenska domstolssystemet är liksom det finska systemet indelat i allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar. Båda domstolslinjerna har tre instanser i Sverige. Liksom i Finland finns det flera specialdomstolar i Sverige. Dessutom har en del ärendegrupper styrts till vissa underrätter för behandling. Regleringen av Sveriges domstolar har till stor del placerats som en del av processlagstiftningen. Om de allmänna domstolarnas organisation föreskrivs i rättegångsbalken (rättegångsbalken). De svenska förvaltningsdomstolarna omfattas av en egen lag (lag om allmänna förvaltningsdomstolar). Det har också föreskrivits separat om specialdomstolarnas organisation antingen som en del av den materiella lagstiftningen eller i separata lagar.

Allmänna domstolar

I Sverige verkar tingsrätten som allmän underrätt, vars beslut kan överklagas till hovrätten. Det finns 48 tingsrätter och sex hovrätter i Sverige. Som högsta rättsinstans verkar högsta domstolen.

De svenska tingsrätterna behandlar tviste-, brott- och ansökningsmål. Dessutom verkar mark- och miljödomstolar som behandlar miljörättsliga ärenden i samband med fem svenska tingsrätter. De mål som handläggs i mark- och miljödomstolarna ska överklagas till mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt och sedan vidare till högsta domstolen. För dessa domstolar gäller en egen lag (lag om mark- och miljödomstolar), men organisatoriskt är de en del av en allmän domstol.

Antalet ärenden som behandlas i Sveriges tingsrätter har ökat i jämn takt under 2007–2011 från 140 000 ärenden till 180 000 ärenden. År 2011 var antalet inkomna ärenden i tingsrätterna cirka 178 000 och antalet avgjorda ärenden litet över 180 000. Genomsnittlig behandlingstid i en tingsrätt i Sverige var 2011 7,9 månader i tvistemål och 5,2 i brottmål. I 14 procent av ärendena överklagades tingsrättens beslut till hovrätten. Tingsrättens beslut ändrades i 24 procent av besvärsmålen. Som jämförelse kan konstateras att antalet inkomna och avgjorda ärenden i Finlands tingsrätter 2011 var cirka 480 000. Av dessa var nästan 340 000 summariska fordringsmål.

Liksom i Finland varierar de svenska tingsrätternas domkretsstorlekar samt antalet ärenden och anställda. De mindre enheterna har endast ett tiotal anställda och de största till och med 290 anställda. Tingsrätterna är fördelade över hela landet, men har dock koncentrerats till södra Sverige och befolkningkoncentrationerna vid kusten. Landets största tingsrätter finns i de största stadscentra, dvs. Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala. Det finns fem tingsrätter i Storstockholm (Attunda, Nacka, Solna, Stockholm och Södertörn) och förutom dessa i närheten i Stockholms län dessutom Norrtälje och Södertälje tingsrätter.

Sedan 1999 har Sveriges tingsrättsnätverk genomgått flera strukturella ändringar, ge-

nom vilka tingsrätter och filialkanslier har indragits och enheter slagits samman. Som följd av ändringarna har antalet tingsrätter halverats från 96 enheter i slutet av 1990-talet till de nuvarande 48 tingsrätterna. Utgångspunkten för organisationsreformerna har ansetts vara att domstolsorganisationen bör dimensioneras så att den ger möjlighet till specialisering, kunskapsutveckling och fungerande beredning för att garantera den dömande verksamhetens kvalitet och en effektiv behandling. I praktiken har detta ansetts betyda tillräckligt stor storlek.

Sveriges hovrätter finns i Stockholm, Jönköping, Malmö, Göteborg, Sundsvall och Umeå. Hovrätternas domkretsar är olika stora. Den minsta hovrättens ärenden kommer in från fem tingsrätter, medan däremot den största, dvs. Svea hovrätt, omfattar 14 tingsrätter.

I hovrätterna behandlas årligen cirka 22 000–25 000 ärenden. År 2011 var både antalet inkomna och avgjorda ärenden i hovrätterna nästan samma, dvs. något under 24 500 ärenden, vilket är mer än dubbelt så mycket jämfört med antalet ärenden i Finlands hovrätter. Genomsnittlig behandlingstid i hovrätter var 7,4 månader i tvistemål och 4,7 månader i brottmål.

På basis av antalet ärenden är den klart största hovrätten i Sverige Svea hovrätt, som gav cirka 11 000 beslut 2011. I detta antal inräknas specialdomstolarnas beslut som överklagats och som behandlas endast i Svea hovrätt. De tre näst största hovrätterna är sinsemellan nästan lika stora (Göta hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge och hovrätten för Västra Sverige). År 2011 varierade antalet avgjorda ärenden i dessa mellan 3 400 och 4 000. Sveriges två minsta hovrätter (hovrätten för Nedre Norrland och hovrätten för Övre Norrland) delar på områdena i norra Sverige. I dessa båda hovrätter avgörs årligen drygt 1 000 ärenden.

Hovrätterna har allt som allt cirka 600 anställda, varav rättskipningspersonalens andel utgör cirka 340 årsverken. Av dessa står egentliga domare för något under 180 årsverken och andra jurister med domarstatus för 70–80 årsverken. Den största delen av de anställda vid domstolarna har således juristutbildning.

Varje hovrätt leds av en hovrättspresident som är chefsdomare och vars arbetsbeskrivning motsvarar arbetsbeskrivningen för den finska hovrättspresidenten. Hovrätterna är indelade i olika avdelningar för rättsliga avgöranden. Antingen hovrättspresidenten eller hovrättslagmannen är ordförande för avdelningen. Tjänstebestämmningen för andra domare på avdelningarna är hovrättsråd. Övriga lagmanstjänster på hovrätterna är assessor och fiskal samt beredningsjurist och föredragande. Det svenska systemets assessorer och fiskaler motsvarar inte det finska systemets assessorer och fiskaler. I vissa hovrätter verkar också personer med juristutbildning som kommer utanför domstolsväsendet (adjungerade ledamöter). Till tjänsterna har oftast utnämnts främst åklagare och advokater, men också jurister som verkat vid andra myndigheter eller universitet.

Vid sidan av rättskipningsavdelningar finns det alltid en administrativ enhet eller avdelning vid hovrätterna i vilken bland annat domstolssekreterare och annan förvaltningspersonal såsom registratorer, arkiv- och bibliotekspersonal samt vaktmästare arbetar.

Dessutom verkar nämndemän som väljs av politiska partier vid hovrätterna.

En ändring av hovrättsförfarandet trädde i kraft 2008. Genom ändringen strävade man efter att stärka principen att rättsprocessens tyngdpunkt ska ligga i tingsrätten. Ändringen berörde upptagande av bevisning i hovrätten. Detta gjordes eftersom förutsättningarna för bevisprövning är svagare i hovrätten än i tingsrätten. Genom att begränsa behovet att bedöma bevisningen i hovrätten strävade man också efter att minska fullföljd av talan och att förkorta rättsprocesserna. Tingsrättens bild- och ljudupptagning visas i hovrätten om det är behövligt att på nytt höra den förhörde. Ändringen har också ökat möjligheterna att höra parterna och andra personer med hjälp av bildförbindelse eller telefon. Genom ändringen utvidgades tillämpningsområdet för bestämmelser gällande besvärstillstånd att gälla i princip alla ärendegrupper utom brottmål. Besvärstillstånd krävs för alla tingsrättsbeslut (domar, slutliga beslut och beslut gällande rättegång).

Förvaltningsdomstolarna

Sveriges förvaltningsdomstolssystem har tre instanser och avviker därmed från Finlands system med två instanser. I början av 2010 trädde i Sverige en reform gällande första instansens förvaltningsdomstolar i kraft, till följd av vilken 23 länsrätter lades samman till de nuvarande 12 regionala förvaltningsrätterna. Även omstruktureringen av förvaltningsdomstolarna hade som mål att skapa så stora enheter att specialiseringen och utvecklingen av kvaliteten skulle lyckas bättre än tidigare utan att glömma effektivitetsprincipen.

Underrätternas beslut kan överklagas till fyra kammarrätter. Som högsta instans inom förvaltningsprocesser verkar högsta förvaltningsdomstolen. I vissa undantagsfall kan ändring i en myndighets beslut sökas direkt hos kammarrätten i stället för hos förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätterna finns i Falun, Göteborg, Härnösand, Jönköping, Karlstad, Linköping, Luleå, Malmö, Stockholm, Umeå, Uppsala och Växjö. Den största är Förvaltningsrätten i Stockholm.

Förvaltningsrätterna har under de senaste åren behandlat 120 000–135 000 ärenden årligen. År 2011 kom litet under 129 000 ärenden in i förvaltningsrätterna och nästan 137 000 ärenden avgjordes. I förvaltningsrätterna behandlas över 500 olika ärendegrupper.

Sveriges system skiljer sig från Finlands i fråga om de specialdomstolar som behandlar förvaltningsärenden. I Sverige styrs fullföljd av talan i utkomstskyddsärenden till de allmänna förvaltningsrätterna, av vilkas arbetsmängd dessa ärenden utgör en betydande del, dvs. över 30 procent. I Finland sker fullföljd av talan i utkomstskyddsärenden i första instans i besvärnämnder, medan försäkringsdomstolen är högsta fullföljdsdomstol.

Dessutom har fullföljd av talan i utlänningsärenden i Sverige styrts till tre förvaltningsunderrätter, dvs. förvaltningsrätterna i Stockholm, Malmö och Göteborg (*migrationsdomstolar*), vilkas beslut kan överklagas till överrätten vid kammarrätten i Stockholm (*migrationsöverdomstolen*). Dessa regleras i utlänningslagen, regleringen gäller dock främst processuella frågor. Organisatoriskt är

dessa specialdomstolar en del av förvaltnings- eller kammarrätten i fråga. År 2011 behandlades cirka 25 000 utlänningsärenden, vilket utgör cirka 20 procent av förvaltningsrätternas sammanlagda antal ärenden.

Såsom det konstateras ovan i kapitlet om allmänna domstolar avgörs miljöskydds- och vattenärenden, som i Finland hör till förvaltningsdomstolarna, i Sverige i mark- och miljödomstolar som har specialbehörighet och specialkunskap och som hör till den allmänna domstolslinjen. Till ärenden som behandlas utanför förvaltningsdomstolarna har nyligen fogats också besvärsmål enligt markanvändnings- och bygglagen.

I första instansens förvaltningsdomstolar finns det mellan 20 till cirka 610 anställda beroende på domstol. Sammanlagt använder första instansens förvaltningsdomstolar cirka 1 300 årsverken, av vilka 380 riktas till behandling av utlänningsärenden. Det finns cirka 200 tjänstedomare (lagman, chefsrådman och rådman) i förvaltningsrätterna. Vid förvaltningsrätterna arbetar också notarier, föredragande handläggare och administrativ personal. I vissa förvaltningsrätter finns det också tjänster som fiskaler och assessorer. Förvaltningsrättens chef kallas lagman. Dessutom har förvaltningsrätterna nämndemän som väljs av de politiska partierna.

Ordinarie sammansättning vid avgörande i förvaltningsrätten är en lagfaren domare och tre nämndemän, men antalet lagfarna medlemmar kan ökas enligt grunder som fastställts närmare i lagen. Sveriges förvaltningsrätter är domstolar som kan jämföras med tingsrätter, i vilka besvär som anförts över förvaltningsmyndigheter direkt till förvaltningsrätten behandlas i första instans i en sammansättning som består av en domare och tre nämndemän.

Förvaltningsrättens beslut kan överklagas till kammarrätten. De fyra kammarrätterna finns i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Jönköping.

Kammarrätterna fungerar som fullföljdsdomstolar i vilka ärenden avgörs i kollegialt förfarande huvudsakligen i en sammansättning av tre domare (och i vissa ärenden en domare och två nämndemän). Huvudregeln är att överklagande av lägre förvaltningsrätter inte förutsätter besvärstillstånd, men i vis-

sa ärenden krävs tillstånd. Beviljande av besvärstillstånd avgörs i en sammansättning av två domare. Kammarrätterna behandlar en del ärenden också som första instans.

I Finlands förvaltningsrättskipningssystem föregås skedet med förvaltningsdomstol huvudsakligen av ett förvaltningsinternt förfarande för rättelseyrkande eller behandling av ärendet i separata besvärsnämnder. Först efter detta steg är det möjligt att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen. Finlands förvaltningsdomstolar kan således anses vara fullföljdsdomstolar som närmast kan jämföras med Sveriges kammarrätter.

Kammarrätterna behandlar årligen cirka 30 000–35 000 fall. År 2011 uppgick dock antalet inkomna ärenden till närmare 37 000 ärenden och antalet avgjorda ärenden till 34 500. Av dessa utgjorde antalet utlänningsärenden som styrts till kammarrätten i Stockholm cirka 11 000. Kammarrätten i Stockholm är också den klart största kammarrätten i fråga om antalet ärenden.

Kammarrätternas antal årsverken år 2011 var 415, av vilka nästan 190 årsverken riktades till den dömande verksamheten. De egentliga domarna stod för närmare 120 årsverken.

Kammarrätterna avgör sekretessmål som första fullföljdsinstans. Dessutom styrs fortsatta besvär över vissa myndigheters beslut från förvaltningsrätterna till vissa kammarrätter. Till exempel kammarrätten i Göteborg är den enda kammarrätten som behandlar klagomål på beslut som svenska myndigheter fattat utomlands till exempel på ambassader.

Varje kammarrätt leds av kammarrättspresidenten, som är chefsdomare. Övriga domartjänster inom kammarrätten är kammarrättslagman och kammarrättsråd, utöver vilka det vid domstolarna finns kammarrättsassessorer och kammarrättsfiskaler samt bland annat föredragande jurister. Förutom rättskipningsavdelningar finns det en administrativ enhet eller avdelning vid kammarrätterna i vilken bland annat domstolssekreterare och annan förvaltningspersonal arbetar. Dessutom arbetar cirka 350 nämndemän vid kammarrätterna. Nämndemännen är förtroendepersoner som utses av de politiska partierna för en fyraårsperiod.

Förvaltningsprocesserna är också i Sverige främst skriftliga. Muntlig förhandling ordnades 2011 i förvaltningsrätterna i 14 procent och i kammarrätterna i 7 procent av de behandlade ärendena. År 2011 överklagades beslut som fattats i första instans i cirka 23 procent av ärendena och beslutet ändrades i besvärinstansen i cirka 17 procent av ärendena. År 2011 var den genomsnittliga behandlingstiden i förvaltningsdomstolar 10 månader och i kammarrätter 7,5 månader.

Norge

I Norge har domstolslinjerna inte separerats utan alla domstolar behandlar tviste- och brottmål samt förvaltningsärenden. Systemet har tre instanser.

Som underrätt verkar i Norge 66 tingsrätter (*tingrett*). Deras beslut kan överklagas till sex *lagmansrett*-domstolar som verkar som fullföljdsinstanser. I Norge verkar högsta domstolen (*høyesterett*) som högsta rättsinstans. Om dessa domstolar föreskrivs i domstolslagen (domstolloven) som också innehåller processuell reglering.

Som specialdomstolar finns det i Norge bland annat domstolar som behandlar jordrättsliga ärenden (*jordskifterett*). Det finns 34 jorrdomstolar och deras beslut kan överklagas till sex överrätter (*jordskifteöverrett*), vars beslut kan vidare överklagas till lagmannsrett och högsta domstolen. I vissa fall överklagas besluten från underrätten direkt till lagmannsrett. Reglering gällande dessa domstolar finns förutom i den allmänna lagen också i en lag om jordskifte (*jordskifteloven*).

Norge är uppdelad i sex rättskipningsområden (*lagdømmer*) och 15 domsagor (*lag-sogn*). Varje rättskipningsområde bildar en domkrets för en lagmannsrett. I varje domsaga finns åtminstone en tingsrätt. Norges tingsrätter är fördelade över hela landet och antalet ärenden varierar relativt mycket. I tingsrätterna behandlas årligen sammanlagt över 100 000 ärenden i vilka också förvaltningsärenden ingår. I andra ärenden än brottmål föregås skedet med tingsrätt ofta av medling som genomförs i speciella nämnder (*forliksråd*). I dessa behandlas årligen närma-

re 200 000 ärenden, av vilka uppskattningsvis mindre än 5 000 går vidare till tingsrätten.

Fullföljdsdomstolarna (Agder, Borgarting, Eidsivating, Frostating, Gulating och Hålogaland lagmannsrett) finns i Skien, Oslo, Hamar, Trondheim, Bergen och Tromsø. Deras rättskipningsområden omfattar åtta till fjorton tingsrätter beroende på domstol. Borgarting lagmannsrett i Oslo är den klart största i fråga om antalet ärenden och den näst största Gulating lagmannsrett i Bergen. Antalet ärenden i de övriga mindre domstolarna är sinsemellan enhetligare.

Lagmannsrett behandlar både tviste- och brottmål samt förvaltningsärenden. Deras huvuduppgift är att behandla besvär som anförs över underrätternas domar, men de avgör även vissa civilrättsliga ärenden som första rättsinstans. I fullföljdsdomstolarna behandlas årligen sammanlagt cirka 11 000 ärenden, dvs. motsvarande antal som i Finland behandlas enbart av hovrätterna.

I fullföljdsdomstolen förutsätts oftast besvärstillstånd. Besvärstillstånd krävs i brottmål där åklagaren inte har yrkat på och domslutet inte stannat för annan påföljd än böter eller förverkande. Dessutom utsätts alla brottmål, utom de mest allvarliga, för en gallring. I alla tvistemål tillämpas ett gallringssystem före en mer omfattande behandling. I alla ärenden där det tvistiga beloppet understiger 125 000 kronor och i barnskyddsmål krävs domstolens tillstånd för en utredning. Ärenden som beviljats besvärstillstånd och som gått igenom gallringssystemet behandlas huvudsakligen i muntlig förhandling. I allvarliga brottmål används en sammansättning av nämndemän eller jury.

Sammanlagt arbetar cirka 270 personer i fullföljdsdomstolarna. Den största delen av personalen har juristutbildning. Domstolarna är ofta organiserade i sekretariat, förvaltningsavdelning och dömande avdelningar. Domstolen leds av en chefsdomare som kallas førstelagmann. Rättskipningsavdelningarna leds av en lagman (lagmann) och till avdelningarna hör ett varierande antal andra tjänstedomare. Andra anställda med juristutbildning är beredare (saksbehandlere) och juridiske utredere-sekreterare. Dessutom hör också pensionerade tilläggsdomare (ekstraordinær dommere) som utnämns till domare

vid domstolar enligt behov till domstolsorganisationen. I vissa brottmål deltar fyra nämndemän (lekdommere) i domstolens verksamhet. I de allvarligaste brottmålen används en jury på tio personer.

Domstolarnas behandlingstider varierar beroende på ärendegrupp så att behandlingstiden är som längst cirka 5 månader i tingsrätten och i fullföljdsdomstol högst cirka 10 månader. 2011 var den genomsnittliga behandlingstiden i tingsrätter 2,7 månader och i fullföljdsdomstolar 5,6 månader.

Även Norges domstolsväsende har gått igenom en organisationsreform. I början av 2011 trädde i kraft en organisationsändring av underrätterna. Antalet tingsrätter minskade från 92 till nuvarande 66 enheter. Samtidigt bedömdes också behovet av reformer och de kriterier som ställs på domstolsväsendets struktur. Som sådana bedömningskriterier togs upp domstolens storlek (minst 8–10 domare), närhet till andra myndigheter, befolkningstillväxt och centrumstruktur samt avstånd till domstolen. Underrättsreformen har ansetts lyckad både ur domstolarnas och medborgarnas synpunkt. Ännu har man inte fattat beslut om att fortsätta strukturreformen, men en helhetsreform av Norges domstolslag har inletts och en utredning angående den ska bli färdig våren 2013.

Danmark

Liksom i Norge har Danmarks domstolslinjer inte separerats utan alla domstolar behandlar tviste- och brottmål samt förvaltningsärenden. Systemet har tre instanser.

Som underrätt verkar i Danmark 24 *byret*-domstolar. De är fördelade över hela landet. Dessutom har Färöarna och Grönland egna underrätter. Vid sidan av underrätterna finns *tingslyret*, som främst behandlar fastighetsärenden. Som fullföljdsinstans finns i Danmark två *landsret*-domstolar, en i Köpenhamn och en i Viborg (vestre landsret och østre landsret). Västra domstolen behandlar ärenden som kommer in från Jyllands område och östra domstolen ärenden från det övriga fastlandet samt Färöarna och Grönland. Den högsta dömande makten utövas av högsta domstolen (*højesteret*). Som specialdomstolar verkar i Danmark bland annat sjö- och

handelsdomstolen (*sø- og handelsretten*). Bestämmelser om domstolarna finns i processlagstiftningen, dvs. rättegångslagen (retsplejeloven).

Danmarks nuvarande domstolssystem har uppstått genom en helhetsreform som bestod av tre delar: en domkretsreform, reformering av behandlingen av fastighetsärenden och reformering av processlagstiftningen. Genom reformeringen av underrätternas domkretsar i början av 2007 slogs de gamla (82) kretsarna samman till de nuvarande 24 tingsrätterna. Målet med reformen var att varje domstol skulle ha minst 6–8 domare. Domkretsarna skulle vara så pass omfattande i fråga om befolkningsunderlaget att de producerar tillräckligt med ärenden för en domstol av denna storlek. Avståndet till domstolen fick dock inte bli orimligt långt. Helhetsreformen innebar även ändringar i domstolarnas instansordning, vilket ledde till att tingsrätternas ställning som första instansens domstolar stärktes. Samtidigt moderniserades processlagstiftningen och infördes elektronisk behandling av fastighetsärenden. Dessa reformer trädde i kraft 2008 och 2009.

Danmarks tingsrätter behandlade 2011 över 800 000 ärenden, av vilka utsökningsärendena (fogedsag) utgjorde nästan 450 000. År 2011 behandlade fullföljdsdomstolarna sammanlagt nästan 13 500 ärenden. Behandlingstiden varierar från fem månader för brottmål till drygt tio månader för civila ärenden. År 2011 var den genomsnittliga behandlingstiden i tingsrätter 4,6 månader och i fullföljdsdomstolar 8,0 månader.

Fullföljdsdomstolarnas huvuduppgift är att behandla besvär som anförts över underrätternas domar, men de avgör även vissa civilrättsliga ärenden också som första rättsinstans. De behandlar också förvaltningsrättsliga besvär som i statistiken ingår i civila ärenden. Första instansens fullföljd av talan för förvaltningsärenden har liksom i Norge ordnats antingen inom förvaltningen eller i en separat besvärsnämnd. Dessutom finns det i Danmark ett system med besvärstillstånd som motsvarar Norges, enligt vilket en speciell nämnd beviljar tillstånd.

I Danmarks domstolar arbetar sammanlagt cirka 2 500 personer, av vilka cirka 380 är domare. Den största delen av domstolväsen-

dets personal har juristutbildning. Antalet årsverken i tingsrätterna uppgick år 2011 till sammanlagt cirka 1 800, av vilka cirka 500 hänförde sig till juristuppgifter, medan de egentliga tjänstedomarna utgjorde ett lägre antal. Motsvarande arbetar sammanlagt cirka 270 personer i fullföljdsdomstolarna, av vilka cirka 100 är tjänstedomare. Landsrettdomstolarna är sinsemellan tämligen jämstora i fråga om personalantal. I Danmark är antalet egentliga tjänstedomare i relation till invånarantalet lägre än i de andra nordiska länderna (enligt CEPEJ:s publikation *European Judicial Systems* som baseras på uppgifter från 2008 finns det 6,9 domare/100 000 invånare i Danmark, 11,3 i Norge och Sverige och 17,4 i Finland).

Domstolarna består av sekretariat, förvaltningsavdelning och rättsskipningsavdelningar. Förvaltningsavdelningarnas och sekretariatens uppgifter består av informationstjänst, av att sköta bibliotek och arkiv, kommunikation och IT-uppgifter. Varje domstol leds av en chefsdomare som kallas president (præsident). Medlemmarna är domare som kallas landsdommere. I domstolarna arbetar också visstidsanställda domare som kallas konstitueret landsdommer. Dessutom finns det i domstolarna personer med juristutbildning som koncentrerar sig på verkställighet av domar. Dessa kallas retsassessor och dommerfuldmäktige. I behandlingen av brottsfall deltar tre till nio nämndemän beroende på straffets längd.

Sammanfattning

Eftersom ärenden gällande förvaltningsprocesser ingår i Norges och Danmarks system i civilrättsliga ärenden, är det delvis mycket svårt att göra en noggrann jämförelse som baserar sig på antalet ärenden mellan dessa länder och Finland. Likaså försvåras jämförelsen av skillnader i vilka ärenden som behandlas, i systemen för besvärstillstånd och i olika personalgruppers behörighet. Ändå kan man göra vissa bedömningar angående fullföljdsdomstolarnas resultat och produktivitet på basis av antalet ärenden och personaluppgifter.

Finlands befolkning var 5,4 miljoner i början av 2011, Danmarks nästan samma dvs.

5,7 miljoner, Norges 4,9 miljoner och Sveriges 9,4 miljoner. I Finland finns det relativt många domstolar och domare i relation till invånarantalet. I synnerhet är antalet hovrätter och förvaltningsdomstolar (sammanlagt 14) stort jämfört med Norge, som har en mindre befolkning och sex andra instansens domstolar, och med Danmark, som har endast två andra instansens domstolar. Ärendetalen vid Norges lagmannsrett-domstolar och Danmarks landsret-domstolar är nästan samma som enbart vid Finlands hovrätter, trots att de behandlar också förvaltningsrättsliga ärenden. I dessa länder har processen koncentrerats mer till underrätter jämfört med Finland och inom förvaltningen till intern fullföljd av talan eller fullföljd av talan som styrs till nämnder. Således går endast en bråkdel av de ärenden som behandlas vid underrätterna igenom systemen med besvärstillstånd och gallring. På grund av det relativt låga antalet ärenden behöver domstolarna betydligt mindre resurser än i Finland. Som helhet finns det inga märkbara skillnader i fråga om behandlingstider, resultat och produktivitet.

Invånarantalet i Sverige, vars rättssystem mest påminner om Finlands, är nästan dubbelt så stort som i Finland. Det finns dock lika många hovrätter i Sverige som i Finland. De behandlar årligen dubbelt så många ärenden med nästan samma personalantal som Finlands hovrätter. Rättskipningspersonalens andel i Sveriges hovrätter motsvarar Finlands, dvs. något under 340 årsverken. Likaså finns det nästan lika många domare i Sverige som i Finland (cirka 180). I Sveriges hovrätter finns det dock förutom dessa assessorer som inte har ordinarie tjänst. Således finns det i Sverige sammanlagt cirka 250 personer som arbetar med domaruppgifter, medan hovrättsdomarna däremot utgjorde knappt 190 årsverken i Finland 2011. Fiskaler som verkar som föredragande stod för cirka 80 årsverken i Sveriges hovrätter och cirka 150 årsverken i Finlands hovrätter. I Sverige finns det betydligt mer biträdande personal än i Finland. Det totala personalantalet i Sveriges hovrätter var 2011 cirka 90 årsverken mer än i Finland (det totala personalantalet var 506 i Finland och 597 i Sverige).

Hovrätternas produktivitet i Sverige är nästan dubbelt så hög jämfört med Finlands hovrätter. Dessutom är kostnadseffektiviteten högre, dvs. besluten fattas till lägre kostnader. Enligt årsberättelsen för allmänna domstolar för 2011 producerar man i Sverige 40 procent fler avgöranden i sak och nio gånger så många beslut i vilka tingsrättens avgörande förblir i kraft med endast 30 procent fler domare än i Finland. En central skillnad mellan systemen i Finland och Sverige är Sveriges system med besvärstillstånd, som är betydligt mer omfattande än Finlands system med tillstånd till fortsatt handläggning.

Antalet huvudförhandlingar som ordnas i hovrätterna är högre i Sverige än i Finland, så det förklarar inte skillnaderna i domstolarnas verksamhet. Huvudförhandlingarna i Sverige skiljer sig från huvudförhandlingarna i Finland i det att vittnen inte brukar höras på nytt i hovrätten. Detta medför en snabbare behandling av ärenden.

En betydande skillnad i systemet inom förvaltningsprocesser är att Sveriges förvaltningsdomstolslinje har tre instanser. Sveriges förvaltningsrätter är första instansens domstolar och kan närmast jämföras med finska tingsrätter. Det finns 12 förvaltningsrätter, vilket är ett litet antal i relation till Sveriges befolkningens mängd, medan det i Finland för närvarande finns åtta förvaltningsdomstolar. I Sverige finns det endast fyra andra instansens kammarrätter, som närmast kanske kan jämföras med Finlands förvaltningsdomstolar, dvs. hälften av antalet i Finland.

Första instansens förvaltningsrätter avgör årligen över 130 000 ärenden i Sverige. Endast en fjärdedel av dem går vidare till kammarrätten. Finlands förvaltningsdomstolar handlägger vissa ärendegrupper i första instans och således föregås inte alla förvaltningsrättsliga besvär av rättelseyrkande eller handläggning i första instans i besvärsnämnd. Således behandlas troligtvis i våra förvaltningsdomstolar också sådana ärenden som inte alls kommer upp i kammarrätterna i Sverige på grund av skillnader i systemen.

Sveriges kammarrätter behandlar dock en tredjedel fler ärenden än Finlands förvaltningsdomstolar med ett mindre personal- och domarantal. Således är också deras produktivitet och resultat högre än i Finlands förvalt-

ningsdomstolar. Det finns något under 120 ordinarie domare i kammarrätterna i Sverige. Dessutom finns där domare som inte har ordinarie tjänst i kammarrätterna, så det totala antalet domare utgör i verkligheten närmare 140 årsverken. I Finland finns det något mindre än 180 förvaltningsdomstolsdomare. Däremot finns det ingen större skillnad mellan behandlingstiderna. Verksamhetskostnaderna för kammarrätterna är något högre än de finska förvaltningsdomstolarnas.

Trots skillnader i domstolsstrukturen kan det konstateras att antalet hovrätter och förvaltningsrätter i Sverige är relativt lågt jämfört med Finland, om man ser till befolkningmängden. Detta innebär att Sveriges domstolsväsende är uppdelat i större enheter, vilket bör vara målet också när strukturen för Finlands fullföljdsdomstolar reformeras.

Utifrån den ovan beskrivna utvecklingen i de nordiska länderna kan man konstatera att tendensen verkar vara att man går över till allt större och effektivare domstolsenheter. Genom att säkra domstolsnätverkets geografiska täckning har man samtidigt likväl strävat efter att säkerställa att alla medborgare har tillgång till domstol. Erfarenheterna från de reformer som genomförts i Finland och i de övriga nordiska länderna har huvudsakligen varit positiva.

2.3 Bedömning av nuläget

I Finland genomfördes en omfattande tingsrättsreform i början av 2010. Trots detta har Finland internationellt sett fortfarande många domstolar i förhållande till befolkningmängden. Som ovan konstaterats är Sveriges befolkningmängd nästan dubbelt så stor som Finlands, men Sverige har lika många hovrätter som Finland och det finns endast fyra kammarrätter. Det är hälften av antalet finska förvaltningsdomstolar, som kammarrätterna närmast kan jämföras med. Mot bakgrund av domstolarnas nyckeltal håller produktiviteten och resultaten högre nivå i Sverige än i Finland. Delvis kan detta förklaras med skillnader i systemen, men man kan också bedöma att domstolsenheternas större storlek har betydelse för domstolsväsendets effektivitet.

Befolkningen och näringslivet i Finland koncentreras allt mer till huvudstadsregionen och de största städerna i den södra delen av landet. Domstolsnätverket som uppstått under historiens lopp svarar inte längre till alla delar mot det moderna samhällets behov. I början av 2010 genomfördes en reform genom vilken tingsrättsnätverket koncentrerades betydligt. I och med denna utveckling är det ändamålsenligt att också bedöma utvecklingsbehov inom hovrättsnätverket.

Hovrättsnätverket har varit oförändrat sedan slutet av 1970-talet, då antalet inkomna ärenden i hovrätterna var nästan dubbelt så stort som nu. Det nuvarande nätverket av förvaltningsdomstolar byggdes upp för endast drygt tio år sedan. Förhållanden i samhället har dock ändrats mycket under de senaste åren. En del av både hovrätterna och förvaltningsdomstolarna tar emot få ärenden och har rätt liten personal för att svara på de krav som denna utveckling ställer på domstolarna. Också försämringen av tillståndet i statsfinanserna förutsätter att domstolsenheterna är tillräckligt stora för att verksamheten ska kunna ordnas effektivt på ett sådant sätt att rättsskyddet garanteras trots minskande personalresurser.

Anhopningen av ärenden i hovrätterna har minskat dels på grund av att antalet inkomna ärenden har minskat, dels på grund av gallringssystemet och systemet med tillstånd till fortsatt handläggning. Man kan förvänta sig att antalet ärenden fortsätter minska i hovrätterna i och med att systemet med tillstånd till fortsatt handläggning etableras.

Dessutom utreds möjligheten att öka användningen av videokonferenser i domstolarnas verksamhet. I framtiden är avsikten att öka videokonferenssamarbete mellan polis- och åklagarmyndigheterna och domstolarna samt att utvidga användningen av videokonferenser också vid hörande av de åtalade, parter och vittnen.

Det sammanlagda antalet ärenden vid förvaltningsdomstolarna har under de senaste åren huvudsakligen ökat något. År 2011 sjönk dock det totala antalet ärenden vid samtliga förvaltningsdomstolar med cirka 8 procent. För förvaltningsdomstolarna har det varit typiskt att antalet ärenden kan variera mycket, och detta har varit svårt att förutse.

På grund av detta har det delvis också varit svårt att tilldela personalresurser till förvaltningsdomstolarna. Man har varit tvungen att separat tilldela tilläggsresurser till förvaltningsdomstolarna både för att avveckla anhopningar inom vissa ärendegrupper och för att trygga verksamheten i sjukdomsfall och vid pensionering.

Förvaltningsdomstolarnas verksamhet har effektiviserats genom en ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna (675/2006). Ändringen gjorde det möjligt att utnyttja lättare sammansättningar vid avgörande. Ledarskapet och arbetsmetoderna inom förvaltningsdomstolarna har utvecklats. Trots detta har det förekommit stora skillnader både i fråga om genomsnittliga behandlingstider och i fråga om förvaltningsdomstolarnas effektivitet. Det är svårt att utveckla specialkunskaper i små domstolsenheter, eftersom antalet ärenden som hör till olika ärendegrupper är litet. Dessutom måste de få anställda oftast handlägga nästan alla förekommande ärendegrupper. I små enheter är det också svårare att styra personal till utvecklingsverksamhet.

Justitieministeriets mål har varit att stärka och utveckla förvaltningsdomstolarna som allmänna regionala förvaltningsdomstolar. Ärenden som kommer in till förvaltningsdomstolarna kan bedömas vara allt mer krävande, om nya ärenden styrs till förvaltningsdomstolarna bland annat på grund av att vissa besvärskammare avvecklas. Dessutom utreds också om ärenden som för närvarande centraliserats till en förvaltningsdomstol borde delas upp på två eller flera förvaltningsdomstolar. Ett fungerande samhället förutsätter att i synnerhet ärenden som styr förvaltnings- och rättspraxisen och ärenden som har stor betydelse för individens rättsskydd eller har stor samhälls- eller betydelse för till exempel sysselsättningen kan avgöras snabbt. Man borde också kunna hålla de förvaltningsrättskipningen typiska belastningstopparna, som delvis är svåra att förutse, och andra exceptionella situationer under kontroll utan att den övriga verksamheten påverkas.

De allmänna domstolarnas ICT-funktioner utvecklas just nu inom Projektet för att utveckla åklagarväsendets och de allmänna domstolarnas ärende- och dokumenthantering (AIPA-projektet). Målet är att effektivisera

hela processen på basis av så kallat kedjetänkande, så att åklagare och domstolar använder samma system vid behandling av ärendet. Avsikten är att också genomföra ett motsvarande större utvecklingsprojekt också för förvaltningsdomstolarnas ärendehanteringssystem efter att AIPA-projektet genomförs. Syftet är att inom förvaltningsdomstolarna i tillämpliga delar sträva efter att utnyttja lösningar som utvecklats inom AIPA-projektet för att främja elektronisk rättskipning. Alla domstolarna har för närvarande också videokonferenssystem som minskar resebehovet.

Under de kommande fem åren kommer cirka 27 procent av domstolarnas rättskipningspersonal att gå i pension. Detta innebär en omfattande generationsväxling inom hela domstolsväsendet.

Man borde också i fortsättningen kunna garantera möjligheten att rekrytera så bra personal som möjligt till domstolarna. Med tanke på rekrytering av personal är det viktigt att domstolarna är tillräckligt stora enheter, så att de möjliggör utveckling av mångsidiga yrkeskunskaper och således ses som lockande arbetsplatser. Likaså är det viktigt att domstolarna finns i städer som är lockande boplatser.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målsättningen med propositionen är att stärka hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas struktur så att rättsskyddet kan garanteras i de föränderliga samhälls- och förhållandena och så att ärendena kan avgöras utan att äventyra rättssäkerheten och utan dröjsmål. Det förutsätter att domstolarna är tillräckligt stora. Tillräckligt stora domstolsenheter säkerställer att domstolarnas viktigaste resurs, sakkunskapen, finns företrädd i alla ärendegrupper. Tillräckligt stora domstolsenheter har också bättre möjligheter att utveckla personalens allmänna kunskaper och specialkunskaper. Vidare kan man i tillräckligt stora enheter frigöra personalresurser till projekt för utveckling av arbetsmetoderna och förbättring av domstolsarbetets kvalitet. I

större enheter kan man också bättre kontrollera belastningstoppar, behandlingen av särskilt omfattande och krävande ärenden samt exceptionella situationer som beror på sjukdomsfall och pensionering eller andra situationer utan att de rättsliga avgörandena påverkas. Ett jämlikt rättsskydd i hela landet säkerställs genom att alla domstolsenheter är så jämstarka som möjligt. De föreslagna målsättningarna syftar till att utforma domstolarnas struktur så att den ger de bästa möjliga förutsättningarna för en utveckling av domstolsverksamheten, även om man nått goda resultat även i mindre domstolar.

Domstolstjänster behövs främst där befolkningens mängd är som störst. Befolkningen har koncentrerats och koncentreras också i framtiden allt mer till de södra delarna av landet. Domstolsnätverket kan dock inte byggas upp enbart enligt befolkningskoncentrationerna utan att man beaktar den geografiska täckningen. Den geografiska täckningen har dock inte lika stor betydelse som tidigare i och med att elektroniska arbetsmetoder och videokonferensförbindelser kan användas. Målet är att placera domstolarna så att de tryggar tillgång till rätten med beaktande av både befolkningskoncentrationerna och geografiska avstånd.

I domstolarna pågår för närvarande en eskalerande generationsväxling. Samtidigt försämras tillståndet i statsfinanserna och man bör förbereda sig på besparingar och personalminskningar också inom domstolsväsendet. Således måste både hovrätterna och förvaltningsdomstolarna i framtiden lösa allt mer komplicerade ärenden med minskande personalresurser. Detta förutsätter att man kan anställa så skicklig, kunnig och motiverad personal som möjligt och att arbetsmetoderna kan utvecklas på bästa möjliga sätt.

Med tanke på rekryteringen av personal borde domstolarna vara belägna i mycket lockande städer som förutom domstolsarbetet kan erbjuda den anställda familj goda arbets- och studiemöjligheter samt andra tjänster. Även goda trafikförbindelser på domstolsorten förbättrar rekryteringsmöjligheterna. Likaså förbättras karriärutvecklingsmöjligheterna för domstolarnas personal om det finns flera tillräckligt stora domstolar på samma ort, vilket för sin del lockar att söka

tjänst vid domstolarna. Därigenom kan man också utnyttja synergifördelar till exempel i fråga om lokal- och personalarrangemang.

3.2 Alternativ och domstolarnas placeringssorter

Hovrätts- och förvaltningsdomstolsnätverket har byggts upp under en mycket lång tid. I och med att ärenden har blivit svårare och antalet ärenden samtidigt har minskat är det motiverat att koncentrera hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas struktur för att uppnå ett tillräckligt starkt domstolsnätverk som uppfyller de krav som ställs på modern rättsvård.

Antalet ärenden har minskat betydligt i hovrätterna och även i förvaltningsdomstolarna har antalet ärenden börjat minska. En del av domstolarna har förblivit relativt små i fråga om både personalstorlek och antal ärenden. I små domstolar är det redan på grund av det låga antalet ärenden svårt att skaffa tillräckliga allmänna kunskaper och specialkunskaper. Det är också svårare för små domstolsenheter att ordna sin verksamhet i exceptionella situationer. Således är det motiverat att minska antalet domstolar.

Eftersom det ännu inte finns tillräckliga uppgifter om utvecklingen av antalet ärenden på lång sikt föreslås att antalet hovrätter minskas med en och antalet förvaltningsdomstolar med två. Det vore ändamålsenligt att rikta sammanslagningen av domstolar till mindre enheter och till enheter som med tanke på sitt geografiska läge lämpar sig för sammanslagning. På grund av detta riktas sammanslagningen för hovrätternas del till Östra Finlands och Kouvola hovrätter. För förvaltningsdomstolarnas del riktas däremot sammanslagningen till Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar samt Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar. För att jämna ut antalet klienter är det nödvändigt att genomföra vissa ändringar också i domkretsarna.

Vid bedömningen av var de sammanslagna domstolarna ska placeras bör man beakta befolkningsutvecklingen inom de nuvarande domkretsarna samt domstolens placering, så att rättstjänsterna inom de nya större domkretsarna kan garanteras så bra som möjligt.

Vid bedömning av placeringsorten bör man även beakta storleken på städerna och hur lockande de är med tanke på arbete och boende.

Hovrättsstäderna Kouvola och Kuopio är tämligen jämstarka i fråga om befolkningskoncentration. Kuopios läge är dock geografiskt sett betydligt bättre, då staden ligger i centrum av domkretsen. I och med att Hyvinge tingsrätt dessutom skulle överföras till Åbo eller Helsingfors hovrätts domkrets, skulle även befolkningskoncentrationerna komma att vara litet större i nuvarande Östra Finlands hovrättskrets. Således föreslås att den sammanslagna hovrätten placeras i Kuopio. Tjänstgöring som föredragande vid hovrätten är en central del av utbildningen till domare. Genom att hovrätten placeras i Kuopio blir det också lättare att rekrytera domare till domstolarna i Östra Finland. Däremot är det också i fortsättningen möjligt att rekrytera personal till Kouvola-regionens domstolar bland annat från Åbo och Helsingfors hovrätter. Att hovrätten placeras i Kuopio är ett bättre alternativ också med tanke på domstolarnas personal. Anställda inom nuvarande Kouvola hovrätt har bättre möjlighet att få arbete bland annat i huvudstadsregionens domstolar, om de inte har möjlighet att flytta till Kuopio och arbeta där.

Likaså föreslås att den förvaltningsdomstol som bildas genom sammanslagning av domstolarna i Kouvola och Kuopio placeras i Kuopio. För detta talar även att Kuopio förvaltningsdomstol i nuläget både tar emot fler ärenden och har större personal. Genom detta placeringsalternativ får Kuopio en stark koncentration av tingsrätt, hovrätt och förvaltningsdomstol, där man kan utnyttja synergifördelar bland annat i fråga om lokaler.

Vid sammanslagningen av Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar skulle förvaltningsdomstolen placeras i Uleåborg. Befolkningsmängden i Uleåborgs förvaltningsdomstols nuvarande domkrets är nu och i framtiden betydligt större än Rovaniemis. Dessutom är Uleåborg den sjätte största staden i Finland och har redan en stor tingsrätt. Personalantalet vid Rovaniemi förvaltningsdomstol är nästan hälften av personalantalet vid Uleåborgs förvaltningsdomstol, så denna

lösning är mer ändamålsenlig också med tanke på placeringen av personalen.

3.3 De viktigaste förslagen

Hovrätterna

I propositionen föreslås det att hovrättslagen ändras så att nuvarande hovrätter minskas med en. Östra Finlands och Kouvola hovrätter slås samman till Östra Finlands hovrätt och som placeringsort föreslås Kuopio. Således vore Åbo, Vasa, Östra Finlands, Helsingfors och Rovaniemi hovrätter allmänna överrätter. Dessutom föreskrivs att Östra Finlands hovrätt ska ha permanent sammanträdesplats också i Kouvola.

Vid sammanslagning av domstolar bör också eventuella överlappningar mellan chefstjänster beaktas. Eftersom tjänsten som hovrättspresident vid Östra Finlands hovrätt för närvarande är tidsbunden, uppstår inga överlappningar på den punkten. I praktiken kommer det veterligen inte heller att uppstå överlappningar i fråga om hovrättslagmännen, som leder avdelningarna. Om detta sker, kan hovrätten tillfälligt ha fler avdelningar än normalt. Troligtvis kommer Östra Finlands hovrätt att ha två kanslichefstjänster efter sammanslagningen av hovrätterna, och därför ska en specialbestämmelse om detta fogas till lagen. Samtidigt ska en allmän bestämmelse om hovrättens kanslichef fogas till hovrättslagen.

Avsikten är också att genom domkretsändringar jämna ut antalet ärenden i hovrätterna. Syftet är att ändra hovrätternas domkretsar så att Kajanalands tingsrätt överförs från Östra Finlands hovrätts domkrets till Rovaniemi hovrätts domkrets. Dessutom överförs Hyvinge tingsrätt till Åbo eller Helsingfors hovrätts domkrets, då den i nuläget hör till Kouvola hovrätts domkrets. Denna ändring motiveras med att Hyvinge tingsrätts domkrets i annat fall skulle ligga på tämligen stort avstånd till Kuopio, placeringsorten för Östra Finlands hovrätt. Statsrådets förordning om hovrätternas domkretsar ändras på motsvarande sätt.

I och med de föreslagna ändringarna skulle det uppskattade antalet ärenden i hovrätten på basis av antalet inkomna ärenden under

2011 jämnas ut (Uppskattat antalet ärenden i de nya hovrättskretsarna, tabell 9, bilaga nr 5).

Sammanläggningen av hovrätter medför dessutom ändringar i vissa speciallagar, i vilka det föreskrivs om domstolarnas och andra myndigheters regionala behörighet enligt hovrättskrets. Genom sammanslagningen av Östra Finlands och Kouvola hovrätter skulle det inom den nya hovrättens domkrets finnas flera tingsrätter som har behörighet att behandla ärenden som avses i sjölagen (674/1994) och lagen om grupptalan (444/2007). I propositionen föreslås att dessa lagar ändras så att också i framtiden i varje hovrättskrets det finns endast en tingsrätt som är behörig i dessa ärenden.

Enligt propositionen skulle Södra Savolax tingsrätt förbli den behöriga tingsrätten i sjörättsärenden inom området för nya Östra Finlands hovrätts domkrets och Norra Savolax tingsrätt i ärenden enligt lagen om grupptalan. Således skulle Kymmenedalens tingsrätt i fortsättningen inte längre behandla sjörättsärenden och Päijänne-Tavastlands tingsrätt inte grupptalan. Antalet ärenden enligt båda dessa lagar är små. Under 2011 har ett sjörättsärende behandlats i Kymmenedalens tingsrätt och sammanlagt tre sjörättsärenden i Södra Savolax tingsrätt. Ärenden enligt lagen om grupptalan har ännu inte alls behandlats. Således påverkar ändringen av saklig behörighet inte tingsrätternas arbetsmängd. Södra och Norra Savolax tingsrätters mer centrala läge i hovrättens domkrets talar för att deras behörighet i dessa ärenden bevaras.

Tingsrätter och åklagarmyndigheter som har behörighet enligt lagar om samarbete mellan EU-länderna och de nordiska länderna kommer även i fortsättningen att behålla sin behörighet. Deras verksamhetsområden kommer dock att ändras på grund av sammanslagningen av hovrätter. I fortsättningen skulle Norra Savolax tingsrätt vara den behöriga tingsrätten i ärenden som gäller utlämning för brott som kommer in från nuvarande Kouvola hovrätts domkrets, i stället för den nuvarande behöriga tingsrätten Helsingfors tingsrätt. Likaså skulle åklagarämbetet i Östra Finland svara för verkställigheten av europeiska frysningsbeslut av egendom samt besivinhämtningsorder i ärenden som kommer

in från nuvarande Kouvola hovrättskrets område. Ändring i åklagarämbetets beslut kan sökas hos Norra Savolax tingsrätt och vidare hos Östra Finlands hovrätt. I nuläget är motsvarande myndigheter i Helsingfors också behöriga i dessa ärenden.

Statsrådets förordning om tingsrätternas domkretsar i ärenden som gäller företagssa-nering (1773/2009) bör ändras samtidigt som man genom en ändring av förordning överför Kajanalands tingsrätt från Östra Finlands hovrätts domkrets till Rovaniemi hovrätts domkrets.

Förvaltningsdomstolarna

Det föreslås att förvaltningsdomstolarna minskas med två så att Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar slås samman och placeringsorten för den sammanslagna förvaltningsstolen blir Kuopio. Dessutom slås Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar samman och Uleåborg blir placeringsorten för förvaltningsdomstolen. Således vore Helsingfors, Tavastehus, Kuopio, Uleåborgs, Åbo och Vasa förvaltningsdomstolar allmänna regionala förvaltningsdomstolar. Tavastehus förvaltningsdomstol föreslås dessutom i enlighet med nuvarande lag ha sammanträdesplats i Jyväskylä samt Kuopio förvaltningsdomstol i S:t Michel och Joensuu. Dessutom föreskrivs att Kuopio förvaltningsdomstol har permanent sammanträdesplats i Kouvola och Uleåborgs förvaltningsdomstol i Rovaniemi. Enligt förslaget görs de ändringar som orsakas av sammanslagningarna i lagen om förvaltningsdomstolarna.

I de sammanslagna förvaltningsdomstolarna kommer det inte att uppstå överlappningar i fråga om tjänsterna som överdomare, eftersom endast tjänsterna som överdomare vid Kuopio och Rovaniemi förvaltningsdomstolar är permanent tillsatta vid sammanslagningen. Enligt 13 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna förordnar överdomaren ordförande för förvaltningsdomstolens sektioner för viss tid. Förordandet till ordförande för en sektion kan också återkallas av vägande skäl, vilket organisationsreformen av domstolar kan anses utgöra. Som förvaltningsdomstolens förvaltningschef verkar en förvaltningsrättsdomare eller någon annan

tjänsteman som förordnats av överdomaren. Vid sammanslagning av domstolarna ger överdomaren vid behov ett nytt förordnande.

För att jämna ut antalet ärenden i hovrätterna och för att styra ärenden från samma regionförvaltningsmyndighet till samma förvaltningsdomstol är det motiverat att flytta Päijänne-Tavastlands landskap till Tavastehus förvaltningsdomstols domkrets.

Efter strukturreformerna skulle det uppskattade antalet ärenden i förvaltningsdomstolarna på basis av antalet inkomna ärenden under 2011 jämnas ut (Uppskattat antal ärenden i de nya hovrätterna, tabell 10, bilaga nr 5).

Frågor gällande fördelning av ärenden som i nuläget centraliserats till förvaltningsdomstolarna bedöms separat. Antalet ärenden i förvaltningsdomstolarna kan fortfarande jämnas ut genom fördelning.

Som en följd av sammanslagningen av Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar måste renkötsellagen ändras så att besvär över renbeteslagsföreningens beslut i fortsättningen styrs till Uleåborgs förvaltningsdomstol i stället för till Rovaniemi förvaltningsdomstol. Likaså måste lagen om försök med vikariehjälp för renkötare ändras så att den behöriga förvaltningsdomstolen i fullföljd av talan i fortsättningen är Uleåborgs förvaltningsdomstol.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Reformen innebär ändringar i hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas organisation. Utgångspunkten är att ordinarie tjänsteinnehavare vid Kouvola hovrätt, Kouvola förvaltningsdomstol och Rovaniemi förvaltningsdomstol flyttas och utnämns till motsvarande tjänster vid de nya, sammanslagna domstolarna vid Östra Finlands hovrätt samt Kuopio och Uleåborgs förvaltningsdomstolar. Propositionen innebär att personalen vid Kouvola hovrätt och förvaltningsdomstol samt vid Rovaniemi förvaltningsdomstol skulle flytta för att arbeta på annan ort.

På grund av ändringar i domkretsarna har personalen vid hovrätterna och förvaltningsdomstolarna möjligheter att via överföring av

tjänst flytta också till andra hovrätter och förvaltningsdomstolar än de domstolar till vilka deras tjänster i princip skulle flyttas vid sammanslagning av domstolarna. Möjligheter till överföring av tjänst utreds i vidare omfattning i hovrätterna och förvaltningsdomstolarna.

Då reformen genomförs bedöms personal- och lokalbehovet på nytt även i de domstolar vars organisation ska ändras. Som följd av domstolarnas sammanslagning kan hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas personal på lång sikt minskas med uppskattningsvis cirka 20 årsverken. Detta kan genomföras genom att utnyttja de möjligheter som större enheter har att utveckla sina arbetsmetoder och sin produktivitet samt genom att avveckla överlappande funktioner. Minskningen skulle genomföras i och med att tjänster frigörs genom pensionering eller på grund av andra orsaker. Detta ger årliga besparingar på cirka 1–1,5 miljoner euro i personalkostnader beroende på om minskningarna riktas till kansli- eller rättskipningspersonalen.

Sammanslagningen av domstolar ger också inbesparingar i lokalkostnader. Genom att de sammanslagna hovrätterna och förvaltningsdomstolarna placeras i Kuopio uppnås årliga inbesparingar på drygt 450 000 euro omedelbart efter sammanslagningen, och år 2022, då nuvarande Kouvola förvaltningsdomstols hyresavtal senast avslutas, knappt 700 000 euro.

Likaså ger sammanslagningen av Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar en årlig inbesparing på cirka 135 000 euro.

Dessutom bör man förbereda sig inför tilläggskostnader som orsakas av reseting och muntliga förhandlingar. Räknat på basis av det nuvarande antalet ärenden skulle nya Östra Finlands hovrätts reseting i Kouvola orsaka årliga kostnader på cirka 60 000–70 000 euro. Sammanslagningen av förvaltningsdomstolarna skulle sammanlagt orsaka kostnader på cirka 20 000 euro.

Också stödåtgärderna för domstolarnas personal i den aktuella förändringssituationen orsakar kostnader i någon mån.

Allt som allt ger sammanslagningen årliga inbesparingar på cirka 2 miljoner euro.

4.2 Konsekvenser för personalen och myndigheterna

Reformen av strukturerna för hovrätterna och förvaltningsdomstolarna svarar på de framtida utmaningar som domstolarna står inför. Större domstolsenheter ger personalen möjlighet till mångsidiga arbetsuppgifter och till att utveckla specialkompetens och andra yrkesfärdigheter. Reformen genomförs i enlighet med lagen om samarbete inom statliga ämbetsverk och inrättningar (651/1988) och det samarbetsavtal som tecknats på området. Fast anställd personal som omfattas av reformen och flyttar över till en sammanslagen domstol garanteras en tjänst som motsvarar deras nuvarande tjänst.

Justitieministeriet startade 26.9.2012 ett projekt med uppgift att bereda av reformen av hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas struktur. Projektets personalarbetsgrupp har i uppgift att bedöma och planera personalstyrkan och personalstrukturen vid varje sammanslagen domstol och personalmängden vid de domstolar vars verksamhetsområden ändras genom reformen. Vidare ska gruppen ordna samarbetsförhandlingar i de aktuella domstolarna, verkställa de åtgärder som krävs i samband med personalförflyttningen och utnämningen av personal samt utreda vad en flyttning av arbetsplatsen innebär för personalens förmåner utgående från statens kollektivavtal och justitieministeriets och finansministeriets personalpolitiska riktlinjer. Arbetsgruppen ska även inventera möjligheterna att överföra domare och föredragande till motsvarande tjänster vid andra domstolar, och för kanslipersonalens del även till tjänster vid andra ämbetsverk inom ministeriets förvaltningsområde.

Av sammanslagningen av Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar följer att den sammanslagna domstolen blir tvåspråkig på grund av att den tvåspråkiga kommunen Pyttis, som hör till Kymmenedalens landskap, kommer att höra till den sammanslagna domstolens domkrets. Detta ändrar behörighetsvillkoren för språkkunskaper för nuvarande Kuopio förvaltningsdomstols domare, föredragande och sakkunnigledamöter med uppdraget som bisyssla. Enligt 12 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) och 8 a §

samt 10 § i lagen om förvaltningsdomstolarna bör domare, föredragande och sakkunnigledamöter vid tvåspråkiga domstolar ha förutom utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom domstolens domkrets, dvs. i finska, också nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda svenska. Lagen bör innehålla en övergångsbestämmelse enligt vilken förvaltningsdomstolsdomare, förvaltningsdomstolens sakkunnigledamöter och föredragande som utnämns till tjänst enligt tillämpning av behörighetsvillkor för enspråkiga domstolar är behöriga att sköta sin tjänst och sitt vikariat på viss tid eller sin sakkunniguppgift till slutet av sin mandatperiod också i den sammanslagna domstolen.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen påverkar inte väsentligt medborgarnas eller rättegångsombudens uträttande av ärenden i hovrätterna eller förvaltningsdomstolarna. Förutom huvudförhandlingar och muntliga förhandlingar sker behandlingen av ärenden skriftligt i hovrätterna och förvaltningsdomstolarna. Östra Finlands hovrätt skulle även i fortsättningen ordna huvudförhandlingar också i Kouvola, där domstolen fortfarande ska ha permanent sammanträdesplats. Förvaltningsdomstolarna å sin sida ska ha permanenta sammanträdesplatser också i Kouvola och Rovaniemi för ordnande av muntliga förhandlingar. Permanenta sammanträdesplatser skulle inte ha domstolskansli eller personal, utan domstolarna ska vid behov ordna huvudförhandlingar och muntliga förhandlingar på sammanträdesplatserna. Avvikande från detta kan Östra Finlands hovrätt under en övergångsperiod, dock högst fram till slutet av 2016, ändå ha personal i Kouvola för att sköta huvudförhandlingar som ordnas där.

Det finns inte heller något hinder för att hovrätter och förvaltningsdomstolar precis som tidigare skulle kunna ordna huvudförhandlingar och muntliga förhandlingar också på andra orter.

Avsikten är att videokonferensförbindelser i framtiden ska utnyttjas mer än tidigare i huvudförhandlingar och muntliga förhandlingar.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte 23.6.1010 en kommission för att planera utvecklingen av hovrätts- och förvaltningsdomstolsnätverket. Kommissionen fick som uppgift att utarbeta ett förslag till utveckling av hovrätts- och förvaltningsdomstolsnätverket så att målet är så jämnstora hovrätter och förvaltningsdomstolar som möjligt både i fråga om antalet ärenden och struktur. Dessutom skulle kommissionen bedöma de lämpligaste placeringssorterna för hovrätterna och förvaltningsdomstolarna.

Kommissionen lämnade sitt betänkande Översyn av hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas struktur (OMML 17/2011) i mars 2011. Kommissionen föreslog att domstolarnas struktur utvecklas så att Östra Finlands och Kouvola hovrätter slås samman till en ny Östra Finlands hovrätt, vars placeringssort kommer att vara antingen Kouvola eller Kuopio. Kommissionen ansåg på basis av sin utredning att det för placeringssortens del finns fler grunder för Kouvola. Kommissionen föreslog vidare bland annat att Hyvinge tingsrätt flyttas till Åbo hovrättskrets och Kajanalands tingsrätt till Rovaniemi hovrättskrets.

För förvaltningsdomstolarnas del föreslog kommissionen att Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar samt Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar slås samman. Kommissionen ansåg att det finns fler omständigheter som talar för att förvaltningsdomstolen i Östra Finland placeras i Kuopio och att förvaltningsdomstolen i Norra Finland placeras i Uleåborg. Dessutom föreslog kommissionen att Päijänne-Tavastlands landskap i samband med sammanslagning av domstolar överförs från nuvarande Kouvola förvaltningsdomstols domkrets till Tavastehus förvaltningsdomstols domkrets.

Kommissionens betänkande blev föremål för en omfattande remissbehandling. Utlåtanden begärdes förutom av de högsta domstolar, hovrätter och förvaltningsdomstolar samt de tingsrätter vars domkretsar strukturändringen gäller även av statsrådets kansli, inrikesministeriet, finansministeriet, laglighetsövervakare, riksåklagarämbetet och de landskapsförbund, regionförvaltningsverk

och närings-, trafik- och miljöcentraler vilkas område ärendet gäller. Dessutom hördes Kouvola, Kuopio, Uleåborg och Rovaniemi städer, direktörerna för rättshjälpsverksamheten i Helsingfors, Östra Finlands, Kouvola, Rovaniemi, Åbo och Vasa rättshjälpsdistrikt, statens revisionsverk, skatteförvaltningen, juridiska fakulteterna vid Helsingfors, Åbo och Lapplands universitet, Julkiset oikeusavustajat ry, Personalföreningen vid Justitieförvaltningen PJF rf, Finlands Advokatförbund, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Juristförbund rf, Finlands domareförbund rf och Skattebetalarnas centralförbund rf. Ett sammandrag av utlåtandena har publicerats på finska (OM 43/2011). I utlåtanderesponsen fick centraliseringen av domstolsnätverket brett stöd, även om invändningar också gjordes, i synnerhet bland de remissinstanser som berörs av kommissionens förslag.

Dessutom besökte justitieministern under vintern 2011 och våren 2012 alla hovrätter och förvaltningsdomstolar.

I justitieministeriet ordnades också en förhandling för att bedöma kostnaderna för Östra Finlands domstolars lokaler på de alternativa placeringssorterna. I denna förhandling deltog representanter för Östra Finlands hovrätt, Kouvola hovrätt, Kouvola förvaltningsdomstol och Kuopio förvaltningsdomstol.

Propositionen har behandlats i regionförvaltningens koordinationsarbetsgrupp och ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling, vilka understöder propositionen.

Förhandlingar enligt lagen om samarbete inom företag har förts i de domstolar som är föremål för ändringar.

De domstolar som berörs av ändringarna och de högsta domstolarna hördes vidare om utkastet till proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av hovrättslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna samt av vissa andra lagar. Utlåtanden har även getts av Finlands Juristförbund och Finlands domareförbund.

6 Samband med andra propositioner

Sammanslagningen av domstolar förutsätter att det i de hovrätter och förvaltnings-

domstolar som berörs av strukturreformen in- statsbudgeten. Till denna del hänför sig pro-
rättas domartjänster som ska specificeras i positionen till budgetpropositionen för 2014.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Hovrättslagen

1 §. Hovrätterna. I den föreslagna paragrafens *1 mom.* uppräknas på samma sätt som i dag vilka hovrätter som är allmänna överrätter. Det föreslås att de efter strukturreformen är Åbo, Vasa, Östra Finlands, Helsingfors och Rovaniemi hovrätter.

I paragrafens *2 mom.* ändras innehållet så att det föreskrivs att Östra Finlands hovrätt har permanent sammanträdesplats i Kouvola. Det föreslås att domstolen inte har kansli eller personal i Kouvola.

Nuvarande *2 mom.* blir nytt *3 mom.* och i detta görs en lagteknisk ändring på grund av att det numera bestäms om hovrätternas domkretsar genom förordning av statsrådet.

4 §. Hovrättens kanslichef. Det föreslås att det i lagen införs en ny *4 §* i stället för den som upphävdes år 2000 i samband med lagen om utnämning av domare. I den nya paragrafen bestäms om hovrättens kanslichef. I dag finns det ingen bestämmelse om kanslichefen på lagnivå, utan det föreskrivs i *3 §* i hovrättsförordningen att det vid hovrätten kan finnas en kanslichefstjänst. I paragrafen föreskrivs om kanslichefens uppgifter, behörighetsvillkor och utnämning.

1.2 Lagen om förvaltningsdomstolarna

1 §. Förvaltningsdomstolarna. I den föreslagna paragrafens *1 mom.* uppräknas de regionala förvaltningsdomstolarna. Det föreslås att de efter reformen är Helsingfors, Tavastehus, Kuopio, Uleåborgs, Åbo och Vasa förvaltningsdomstolar.

I paragrafens *2 mom.* fogas till förteckningen om förvaltningsdomstolarnas permanenta sammanträdesplatser att Kuopio förvaltningsdomstol har permanent sammanträdesplats i Kouvola och Uleåborgs förvaltningsdomstol i Rovaniemi. Det föreslås att domstolen inte har kansli eller personal på de permanenta sammanträdesplatserna.

2 §. Domkretsarna. Det föreslås att det i paragrafen görs en lagteknisk ändring till

följd av att det i fortsättningen bestäms om förvaltningsdomstolarnas domkretsar genom förordning av statsrådet i stället för genom beslut av statsrådet.

1.3 Sjölagen

21 kap. 1 §. Sjörättsdomstolarna. I den föreslagna paragrafen bestäms om vilka tingsrätter som i varje hovrätts domkrets är sjörettsdomstolar. Behörig tingsrätt i nuvarande Östra Finlands hovrätts domkrets är Södra Savolax tingsrätt och i Kouvola hovrätts domkrets Kymmenedalens tingsrätt. I och med sammanslagningen av hovrätternas domkretsar är det ändamålsenligt att endast den ena av dessa tingsrätter i fortsättningen är sjörettsdomstol. Vid Kymmenedalens tingsrätt behandlades år 2011 ett sjörettsligt ärende och vid Södra Savolax tingsrätt sammanlagt tre sjörettsliga ärenden. Med beaktande av de i sjörettsliga ärenden behöriga underrätternas placeringsorter är det ändamålsenligt att Södra Savolax tingsrätt även i fortsättningen är behörig att behandla sjörettsmål.

Det föreslås att det i denna paragraf görs ändringar i fråga om behörigheten. Kymmenedalens tingsrätt är dock enligt förslaget behörig att handlägga ärenden som har anhängiggjorts innan denna ändringslag träder i kraft.

1.4 Lagen om grupptalan

3 §. Behörig domstol. I den föreslagna paragrafen bestäms på samma sätt som tidigare om vilka tingsrätter som i varje hovrätts domkrets är behöriga att behandla grupptalan.

Behörig tingsrätt är enligt den gällande paragrafen den som finns inom samma hovrätts domkrets som den tingsrätt vid vilken svarenden skulle vara skyldig att svara på något av de yrkanden som framställs i grupptalan, om talan fördes separat. Behörig tingsrätt i nuvarande Östra Finlands hovrätts domkrets är enligt bestämmelsen Norra Savolax tings-

rätt och i Kouvola hovrätts domkrets Päijänne-Tavastlands tingsrätt.

Syftet med bestämmelsen är att det i varje hovrätts domkrets ska finnas en tingsrätt som är behörig att behandla grupptalan. Således ska det i en sammanslagen hovrätts domkrets finnas endast en tingsrätt som är behörig i dessa ärenden. Med beaktande av placeringsorterna för de tingsrätter som behandlar grupptalan är det efter sammanslagningen av hovrätternas domkretsar ändamålsenligt att Norra Savolax tingsrätt handlägger ärenden som gäller grupptalan i Östra Finlands hovrätts domkrets.

Det föreslås att det i denna paragraf görs ändringar i fråga om tingsrätternas behörighet. I paragrafen görs även en justering av ordalydelsen.

Päijänne-Tavastlands tingsrätt är enligt förslaget dock behörig att handlägga ärenden som har anhängiggjorts innan denna ändringslag träder i kraft.

1.5 Renskötellagen

21 §. Fastställande av renantalet. I den föreslagna paragrafens 3 mom. görs en lagteknisk ändring genom vilken ordet länsrätt ersätts med förvaltningsdomstol.

22 §. Minskning av antalet renar. I paragrafens 3 mom. görs enligt förslaget motsvarande lagtekniska ändring som avses i 21 §.

44 §. Sökande av ändring i ett renbeteslags beslut. I den föreslagna paragrafens 3 mom. görs en lagteknisk ändring genom vilken ordet länsrätt ersätts med förvaltningsdomstol och bestämmelsen om ändringssökande justeras så att den reglerande lagen är förvaltningsprocesslagen.

45 §. Besvär över Renbeteslagsföreningens beslut. I den föreslagna paragrafen bestäms även i fortsättningen om sökande av ändring i Renbeteslagsföreningens beslut. Som en följd av sammanslagningen av Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar ändras paragrafen så att besvär i fortsättningen riktas till Uleåborgs förvaltningsdomstol. Dessutom ändras paragrafen så att ändringssökande sker i enlighet med förvaltningsprocesslagen. Ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft överförs enligt förslaget till Uleåborgs förvaltningsdomstol.

1.6 Lagen om försök med vikariehjälp för renskötare

10 §. Ändringssökande. I den föreslagna paragrafen bestäms även i fortsättningen om sökande av ändring i beslut av Lantbruksföretagarnas Pensionsanstalt (LPA). Som en följd av sammanslagningen av Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar ändras paragrafen så att besvär i fortsättningen riktas till Uleåborgs förvaltningsdomstol i stället för till Rovaniemi förvaltningsdomstol. Ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft överförs enligt förslaget till Uleåborgs förvaltningsdomstol.

1.7 Lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial

5 §. Behöriga åklagare. I den föreslagna paragrafen bestäms även i fortsättningen om vilka åklagare som är behöriga att handlägga de uppgifter i samband med verkställigheten av frysningsbeslut som avses i lagen. För närvarande sköter åklagaren inom Helsingfors tingsrätt verkställandet, om egendomen finns inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets. Som en följd av sammanslagningen av hovrätter skulle behörig åklagare i ärenden som kommer från nuvarande Kouvola hovrätts domkrets vara åklagaren i Norra Savolax tingsrätts domkrets, dvs. häradsåklagaren vid åklagarämbetet i Östra Finland.

Dessutom föreslås att de i paragrafen uppräknade tingsrätternas namn ändras så att de motsvarar namnen enligt tingsrättsreformen och att förteckningen i den finska språkdräkten uppgörs i bokstavsordning.

16 §. Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut. I den föreslagna paragrafens 3 mom. bestäms om vilka tingsrätter som efter sammanslagningen av hovrätter är behöriga att behandla besvär som gäller åklagarens beslut om verkställighet. På samma sätt som konstaterats om åklagares behörighet ovan i 5 §, föreslås att behörig tingsrätt i ärenden som gäller ändringssökande i Östra Finlands hovrätts domkrets i fortsättningen är Norra Savolax tingsrätt, som således behandlar besvär över beslut som fattats av åklagarämbetet i Östra Finland. Ändring i åklagar-

beslut som fattats innan lagen träder i kraft söks dock enligt den gamla lagen.

1.8 Lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet

5 §. Verkställande myndigheter. I den föreslagna paragrafen bestäms även i fortsättningen om vilka åklagare som är behöriga att handlägga de uppgifter i samband med verkställandet av bevisinhämtningsorder som avses i lagen. Behöriga myndigheter är de samma som avses ovan i samband med lagen om verkställighet av frysningsbeslut. För närvarande sköter åklagaren inom Helsingfors tingsrätt verkställigheten av inhämtningsordern, om bevismaterialet finns inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets. Som en följd av sammanslagningen av hovrätter skulle behörig åklagare i ärenden som kommer från nuvarande Kouvola hovrätts domkrets i fortsättningen vara åklagaren i Norra Savolax tingsrätts domkrets, dvs. häradåklagaren vid åklagarämbetet i Östra Finland.

Paragrafens förteckning ändras dessutom så att tingsrätterna i den finska språkdräkten anges i alfabetisk ordning.

10 §. Ändringssökande. I den föreslagna paragrafens 2 mom. bestäms om vilka tingsrätter som efter sammanslagningen av hovrätter är behöriga att behandla besvär som gäller åklagarens beslut om verkställighet. På samma sätt som konstaterats om åklagares behörighet ovan i 5 §, föreslås att behörig tingsrätt i ärenden som gäller ändringssökande i Östra Finlands hovrätts domkrets i fortsättningen är Norra Savolax tingsrätt, som således behandlar besvär över beslut som fattats av åklagarämbetet i Östra Finland. Ändring i åklagarbeslut som fattats innan lagen träder i kraft söks dock enligt den gamla lagen.

I förteckningen görs dessutom en lagteknisk ändring, genom vilken förteckningen i

den finska språkdräkten ordnas i alfabetisk ordning.

1.9 Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

11 §. Behöriga domstolar. I den föreslagna paragrafens 1 mom. föreskrivs om vilka hovrätter som efter sammanslagningen är behöriga att avgöra ärenden som gäller förvar och utlämning mellan EU-länder. För närvarande beslutar Helsingfors tingsrätt om utlämning och fortsatt förvar av en person som gripits inom Kouvola hovrätts domkrets. Efter sammanslagningen av hovrätterna föreslås det att behörig tingsrätt i Östra Finlands hovrätts domkrets i dessa ärenden är Norra Savolax tingsrätt. I fråga om en person som gripits innan lagen träder i kraft behandlas dock ärendet av den tingsrätt som var behörig enligt den gamla lagen.

1.10 Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna

8 §. Behöriga domstolar. På samma sätt som anförts angående EU-länderna i punkt 1.9 föreslås det att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs om vilka hovrätter som efter sammanslagningen är behöriga att avgöra ärenden som gäller förvar och utlämning mellan de nordiska länderna. Efter sammanslagningen av hovrätterna föreslås det att behörig tingsrätt i ärenden som kommer in från nuvarande Kouvola hovrätts domkrets i fortsättningen är Norra Savolax tingsrätt, som hör till den nya Östra Finlands hovrätts domkrets. I fråga om en person som gripits innan lagen träder i kraft behandlas dock ärendet av den tingsrätt som var behörig enligt den gamla lagen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Det föreslås att ändringen av hovrätternas domkretsar görs genom en ändring i 1 § i statsrådets förordning om hovrätternas domkretsar. Genom ändringen överförs Hyvinge tingsrätt antingen till Åbo eller Helsingfors

hovrätts domkrets. Kajanalands tingsrätt föreslås överföras till Rovaniemi hovrätts domkrets. Den sammanslagna Östra Finlands hovrätts domkrets skulle omfatta Kymmenedalens, Norra Karelen, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Södra Karelen och Södra Savolax tingsrätter. För de övriga hovrätternas domkretsar föreslås för närvarande inga ändringar.

Det föreslås att även förvaltningsdomstolarnas domkretsar i fortsättningen avgörs genom förordning av statsrådet. Hittills har de bestämts genom beslut av statsrådet. Förvaltningsdomstolarnas domkrets följer enligt förslaget på samma sätt som i dag landskapsindelningen. Landskapet Päijänne-Tavastland överförs till Tavastehus förvaltningsdomstols domkrets. Vid sammanslagningen av Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar överförs landskapet Lappland till Uleåborgs förvaltningsdomstols domkrets, vilken därigenom omfattar landskapen Kajanaland, Lappland och Norra Österbotten. Vid sammanslagningen av Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar överförs likaså landskapen Södra Karelen och Kymmenedalen till den sammanslagna Kuopio förvaltningsdomstols domkrets, vilken i sin helhet då omfattar landskapen Kymmenedalen, Norra Karelen, Norra Savolax, Södra Karelen och Södra Savolax.

I förordningarnas övergångsbestämmelser införs enligt förslaget bestämmelser om hur sökande av ändring i tingsrättens eller en myndighets beslut sker då hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas domkretsar ändras.

3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

De föreslagna lagarna medför ändringar i hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas organisation. Reformen innebär att personalen vid Kouvola hovrätt och Kouvola förvaltningsdomstol samt vid Rovaniemi förvaltningsdomstol skulle flytta för att arbeta på annan ort. Genomförandet av reformen kräver också arrangemang i fråga om lokaler. Det behövs därför tillräckligt med tid för arrangemangen innan lagarna träder i kraft. Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2014.

I övergångsbestämmelserna för lagarna om ändring av *hovrättslagen och lagen om förvaltningsdomstolarna* föreskrivs om överföring av anhängiga ärenden till de sammanslagna domstolarna. Hur domkretsarna ska ändras bestäms i ett senare skede separat genom förordning av statsrådet.

Vidare ska det föreskrivas om förflyttning av personal till de sammanslagna domstolarna eller eventuellt även till andra domstolar. I övergångsbestämmelserna föreskrivs dessutom om förfarandet vid utnämning av domare.

I 103 § i Finlands grundlag och i 47 § i statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om grunderna för förflyttning av en domare till en annan tjänst i samband med omorganisation av domstolsväsendet. Om förflyttning av en domare till en annan tjänst beslutar den utnämmande myndigheten. En domare kan förflyttas enbart till en tjänst vars behörighetsvillkor han eller hon uppfyller och som kan anses vara lämplig för honom eller henne. Domaren skall i första hand förflyttas till en tjänst på samma ort. Vägrar en domare utan giltigt skäl att ta emot annan tjänst, ska den utnämmande myndigheten utan ansökan entlediga honom eller henne.

Tjänsterna som president för Östra Finlands hovrätt och som överdomare vid Kouvola och Uleåborgs förvaltningsdomstolar har tillsatts för viss tid fram till den 31 december 2013. Således uppstår inga överlappningar i fråga om chefstjänsterna, och de utnämnda ordinarie cheferna förflyttas och utnämns till motsvarande tjänster vid de sammanslagna domstolarna. Eftersom överdomartjänsterna vid såväl Kouvola som Uleåborgs förvaltningsdomstol sköts på viss tid fram till den 31 december 2013, är det motiverat att föreskriva att om en överdomare som utnämns för viss tid förordnas till sektionsordförande vid en sammanslagen domstol, ska han eller hon med avvikelse från 13 § 2 mom. i lagen om förvaltningsdomstolarna även vara första ställföreträdare för överdomaren.

Efter sammanslagningen finns det vid Östra Finlands hovrätt två kanslichefstjänster. Det föreslås därför att det i övergångsbestämmelserna föreskrivs att det undantagsvis finns två tjänster. Endast den ena av tjänsteinnehavarna ska sköta uppgiften som hovrätts-

tens kanslichef. Vem av tjänsteinnehavarna som ska sköta uppgiften som kanslichef avgörs av hovrättens president, som även annars är behörig att utnämna kanslichefen.

I fråga om övriga tjänster och utnämningen till dessa följs vid reformen vad som i 5 a § i statstjänstemannalagen bestäms om omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen.

Möjligheterna att förflytta tjänsterna och de till dem utnämnda tjänsteinnehavarna vid Kouvola hovrätt, Kouvola förvaltningsdomstol och Rovaniemi förvaltningsdomstol till motsvarande tjänster vid andra domstolar utreds separat. I samband med detta bedöms även hur de ändringar i domkretsarna som görs senare genom ändringsförfordningar inverkar på personalantalet och personalstrukturen vid domstolarna.

Det är i detta arrangemang inte ändamålsenligt att förflytta tjänsterna och de till dem utnämnda tjänsteinnehavarna vid Östra Finlands hovrätt, Kuopio förvaltningsdomstol och Uleåborgs förvaltningsdomstol till i praktiken samma tjänster vid de nya domstolarna med samma namn. Domarnas rang enligt tjänsteår vid en sammanslagen domstol bestäms enligt när domaren har utnämnts till tjänsten vid nuvarande Östra Finlands hovrätt och Kouvola hovrätt, Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstol samt Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstol.

Vid de domstolar som berörs av reformen har visstidsanställd rättskipnings- eller kanslipersonal utnämnts senast fram till den 31 december 2013, och tjänsterna kan även i fortsättningen tillsättas för viss tid senast fram till detta datum. Till denna del finns således inget behov av reglering. Sakkunnigledamöterna vid förvaltningsdomstolarna med uppdraget som bisyssla och deras suppleanter fortsätter i sina uppdrag fram till slutet av sin mandattid.

Den Kuopio förvaltningsdomstol som efter reformen sammanslagits på det sätt som framförts i den allmänna motiveringen föreslås vara tvåspråkig, eftersom dess domkrets omfattar den tvåspråkiga kommunen Pyttis i landskapet Kymmenedalen. Det föreslås därför att det i lagen om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna införs en övergångsbestämmelse om behörighetsvillkoren

som gäller språkkunskaper för förvaltningsrättsdomare, föredragande och sakkunnigledamöter. Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen är den som före sammanslagningen av domstolarna var behörig när det gäller språkkunskaper behörig även för motsvarande tjänst i den sammanslagna, tvåspråkiga Kuopio förvaltningsdomstol som uppstår genom organisationsreformen. Likaså är den som har utnämnts till sakkunnigledamot i bisyssla eller till dennes suppleant innan lagen trätt i kraft behörig för motsvarande tjänst i den nya förvaltningsdomstolen fram till utgången av mandattiden. Vid Kuopio förvaltningsdomstol kan man utnämna personal för viss tid enligt de behörighetsvillkor för språkkunskaper som gäller för en enspråkig domstol fram till dess att organisationsreformen träder i kraft

Det föreslås att det i varje ändringslag införs övergångsbestämmelser om de ändringar i myndigheternas behörig som föranleds av sammanslagningen av hovrätter och förvaltningsdomstolar. Principen föreslås vara att ärenden som är anhängiga när ändringslagarna träder i kraft slutbehandlas vid den domstol där de har anhängiggjorts. Således föreslås att Kymmenedalens tingsrätt är behörig att handlägga sjörättsliga ärenden som har anhängiggjorts innan ändringen av *sjölagen* träder i kraft. Likaså föreslås att Päijänne-Tavastlands tingsrätt är behörig att handlägga ärenden som avses i *lagen om grupptalan* och som anhängiggjorts innan ändringen träder i kraft.

I fråga om de lagar som gäller *verkställighet av europeiska beslut* (lagförslagen 7–8) är det motiverat att sökande av ändring i åklagarens beslut i första instans styrs till en domstol i samma hovrätts domkrets. Enligt övergångsbestämmelserna i dessa lagar söks således ändring i ett åklagarbeslut som fattats innan ändringslagen träder i kraft enligt den gamla lagen. Det innebär att ändring i beslut i ärenden från Kouvola hovrätts domkrets som före lagens ikraftträdande fattats av det behöriga åklagarämbetet i Helsingfors söks hos Helsingfors tingsrätt.

Samma förfarande tillämpas enligt förslaget på *lagarna om utlämning för brott* (lagförslagen 9–10). Således föreslås att ärenden som gäller utlämning och förvar av en person

som gripits innan ändringslagen har trätt i kraft ska behandlas av den tingsrätt som var behörig enligt den gamla lagen, dvs. Helsingfors tingsrätt i fråga om ärenden från nuvarande Kouvola hovrätts domkrets.

4 Lagstiftningsordning

Enligt 103 § i Finlands grundlag har domare en starkare rätt att kvarstå i tjänsten än andra tjänstemän. En domare får inte förklaras förlustig sin tjänst på annat sätt än genom dom av domstol. En domare får inte heller utan eget samtycke förflyttas till en annan tjänst, om inte förflyttningen beror på omorganisation av domstolsväsendet. Eftersom det i förslaget är frågan om en omorganisation av domstolsväsendet, kan propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

I 17 § i grundlagen tryggs vars och ens språkliga rättigheter. Enligt bestämmelsen har var och en rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk. Det allmänna skall tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällseliga behov enligt lika grunder. Genom språklagen (432/2003) säkras verkställandet av de språkliga rättigheter om vilka det föreskrivs i grundlagen.

I 12 § i lagen om utnämning av domare föreskrivs om behörighetsvillkoren som gäller domares kunskaper i finska och svenska. Kraven på språkkunskaper skiljer sig mellan de enspråkiga och de tvåspråkiga domstolarna. Den som utnämns till domare ska ha utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i

befolkningsmajoritetens språk inom domstolens domkrets samt vid enspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra språket. Vid tvåspråkiga hovrätter är villkoret nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra språket.

Som konstaterats i den allmänna motiveringen är Kuopio förvaltningsdomstol i dag enspråkig, men blir genom sammanslagningen av domkretsarna tvåspråkig. Enligt de övergångsbestämmelser som enligt förslaget införs i lagen är Kuopio förvaltningsdomstols överdomare, domare och föredragande samt visstidsutnämnda sakkunnigledamöter i bisyssla fortfarande behöriga att vara verk samma som domare även i den nya, tvåspråkiga domstolen, trots att deras tjänster då omfattas av andra behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper.

Trots att det av domarna och föredragandena vid Kuopio förvaltningsdomstol förutsattes sådana språkkunskaper som krävs vid en enspråkig domstol när de utnämndes till sina tjänster, har samtliga av dem de facto de språkkunskaper som förutsätts av den som utnämns vid en tvåspråkig domstol. Vid den i dag tvåspråkiga Kouvola förvaltningsdomstol har det under de senaste tio åren behandlats endast sex ärenden på domkretsens minoritetsspråk, dvs. svenska. Med hänsyn till dessa förhållanden är de språkliga rättigheterna tryggade även på svenska. Propositionen kan även till denna del behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om ändring av hovrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hovrättslagen (56/1994) 1 § och
fogas till lagen en ny 4 §, i stället för den 4 § som upphävts genom lag 209/2000, som följer:

1 §

Hovrätterna

Allmänna överrätter är Åbo, Vasa, Östra Finlands, Helsingfors och Rovaniemi hovrätter.

Östra Finlands hovrätt har permanent sammanträdesplats i Kouvola.

Hovrätternas domkretsar bestäms genom förordning av statsrådet.

4 §

Hovrättens kanslichef

Vid hovrätten kan det finnas en kanslichef som ska sköta hovrättens förvaltning. Behörighetsvillkor för tjänsten som kanslichef är lämplig högre högskoleexamen. Kanslichefen utnämns av hovrättens president.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid ikraftträdandet av denna lag överförs de mål och ärenden som är anhängiga vid Kouvola hovrätt till Östra Finlands hovrätt för handläggning.

Republikens president utnämner i den ordning som avses i lagen om utnämning av domare (205/2000) och utan att tjänsterna förklaras lediga den som innehar ordinarie

tjänst som president vid Kouvola hovrätt och dem som innehar ordinarie tjänst som lagman och hovrättsråd vid Kouvola hovrätt till motsvarande tjänster vid Östra Finlands hovrätt, som bildas genom denna lag. Det utlåtande som avses i 9 § 1 mom. i lagen om utnämning av domare ges av högsta domstolen. Om övriga förflyttningar av domare till andra tjänster bestäms i enlighet med 47 § i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestämmelser om ställningen för andra anställda än de som avses ovan finns i 5 a § i statstjänstemannalagen. De anställda ska höras innan tjänsterna förflyttas

Vid Östra Finlands hovrätt får det temporärt finnas två kanslichefstjänster. Om där finns två kanslichefstjänster, ska endast den ena av dem omfatta skötseln av uppgiften som hovrättens kanslichef. Hovrättens president avgör vem av tjänsteinnehavarna som ska sköta uppgiften som kanslichef för hovrätten. Vad som i lag eller förordning föreskrivs om hovrättens kanslichef gäller den kanslichef som sköter uppgiften i fråga.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om Kouvola hovrätt gäller efter det att denna lag har trätt i kraft Östra Finlands hovrätt.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 1 och 2 § i lagen om förvaltningsdomstolarna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 1 och 2 § som följer:

1 §

Förvaltningsdomstolarna

De allmänna regionala förvaltningsdomstolarna är Helsingfors, Tavastehus, Kuopio, Uleåborgs, Åbo och Vasa förvaltningsdomstolar.

Tavastehus förvaltningsdomstol har dessutom permanent sammanträdesplats i Jyväskylä, Kuopio förvaltningsdomstol i Joensuu, Kouvola och S:t Michel samt Uleåborgs förvaltningsdomstol i Rovaniemi.

Om Ålands förvaltningsdomstol föreskrivs separat.

2 §

Domkretsarna

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid ikraftträdandet av denna lag överförs de ärenden som är anhängiga vid Kouvola förvaltningsdomstol till Kuopio förvaltningsdomstol för handläggning och de ärenden som är anhängiga vid Rovaniemi förvaltningsdomstol till Uleåborgs förvaltningsdomstol för handläggning.

Republikens president utnämner i den ordning som avses i lagen om utnämning av domare (205/2000) och utan att tjänsterna förklaras lediga dem som innehar ordinarie tjänst som överdomare eller förvaltningsrättsdomare vid Rovaniemi förvaltningsdomstol till motsvarande tjänster vid Uleåborgs förvaltningsdomstol. De som innehar ordinarie tjänst som förvaltningsrättsdomare vid Kouvola förvaltningsdomstol utnämns till motsvarande tjänster vid Kuopio eller Tavas-

tehus förvaltningsdomstol. Det utlåtande som avses i 9 § 1 mom. i lagen om utnämning av domare ges av högsta förvaltningsdomstolen. Om övriga förflyttningar av domare till en annan tjänst bestäms i enlighet med 47 § i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestämmelser om ställningen för andra anställda än de som avses ovan finns i 5 a § i statstjänstemannalagen. De anställda ska höras innan tjänsterna förflyttas.

Sakkunnigledamöterna vid förvaltningsdomstolarna med uppdraget som bisyssla och deras suppleanter fortsätter till utgången av sin mandatperiod i motsvarande uppdrag.

Om en för viss tid utnämnd överdomare vid Kouvola förvaltningsdomstol vid sammanslagningen av domstolarna förflyttas till Kuopio förvaltningsdomstol och utnämns till sektionsordförande vid förvaltningsdomstolen eller om en för viss tid utnämnd överdomare vid Uleåborgs förvaltningsdomstol förordnas till sektionsordförande vid Uleåborgs förvaltningsdomstol ska han eller hon med avvikelse från vad som föreskrivs i 13 b § 2 mom. även vara första ställföreträdare för överdomaren.

Oberoende av vad som i 5 § 1 mom. föreskrivs om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper som krävs av överdomare och förvaltningsrättsdomare och av vad som i 10 § 2 mom. föreskrivs om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper som krävs av föredragande, har den som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnd till en sådan tjänst fortfarande behörighet till tjänsten och till motsvarande tjänst vid den förvaltningsdomstol som tjänsten förflyttas till.

Den som när denna lag träder i kraft är utnämnd till sakkunnigmedlem med uppdraget som bisyssla eller till suppleant för en sakkunnigmedlem är, i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper, behörig

till motsvarande uppdrag till utgången av sin mandatperiod även vid Kuopio förvaltningsdomstol som uppstår genom sammanslagningen och som är tvåspråkig.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om Kouvola förvaltningsdomstol och Rovaniemi förvaltningsdomstol gäller efter det att

denna lag har trätt i kraft Kuopio förvaltningsdomstol och Uleåborgs förvaltningsdomstol.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 21 kap. 1 § i sjölagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjölagen (674/1994) 21 kap. 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 234/1996 och 1754/2009, som följer:

21 kap

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

1 §

Sjörättsdomstolarna

Behöriga underrätter (*sjörättsdomstolar*) i de mål och ärenden som ska avgöras enligt denna lag är följande domstolar fördelade på hovrätternas domkretsar:

Åbo hovrätts domkrets: Ålands och Egentliga Finlands tingsrätter,

Vasa hovrätts domkrets: Österbottens tingsrätt,

Östra Finlands hovrätts domkrets: Södra Savolax tingsrätt,

Helsingfors hovrätts domkrets: Helsingfors tingsrätt,

Rovaniemi hovrätts domkrets: Uleåborgs tingsrätt.

Vid behandlingen av sjöförklaringar och i 4 kap. avsedd kvarstad på fartyg samt i ärenden som avses i 18 kap. 21 och 22 § är domstolen

domför med sjörättsdomstolens ordförande ensam.

Vid behandlingen av mål och ärenden som avses i 1 och 2 mom. ska två i sjöfartsväsendet kunniga och erfarna samt ojäviga personer vara närvarande och biträda domstolen som sakkunniga. Sakkunniga behöver dock inte vara närvarande, om ordföranden i sjörättsdomstolen med hänsyn till sakens ringa betydelse eller dess beskaffenhet så beslutar.

Sjörättsdomstolen utser sjöfartssakkunniga och fyra suppleanter för dem för två år i sänder. Ingen får utan laga förfall avböja uppdraget.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

Oberoende av bestämmelserna i 21 kap. 1 § handlägger Kymmenedalens tingsrätt i denna lag avsedda mål och ärenden som är anhängiga där när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om grupptalan**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grupptalan (444/2007) 3 §, sådan den lyder i lag 1758/2009, som följer:

3 §

Behörig domstol

Tingsrätter som handlägger grupptalan är Egentliga Finlands, Helsingfors, Norra Savolax, Uleåborgs och Österbottens tingsrätter. Av de nämnda tingsrätterna är den behörig som finns inom samma hovrätts domkrets som den tingsrätt vid vilken svaranden skulle vara skyldig att svara på något av de yrkanden som framställs i grupptalan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Oberoende av vad som föreskrivs i 3 § handlägger Päijänne-Tavastlands tingsrätt i denna lag avsedda mål och ärenden som är anhängiga där när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av renskötsellagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i renskötsellagen (848/1990) 21 § 3 mom., 22 § 3 mom., 44 § 3 mom. och 45 § som följer:

21 §

Fastställande av renantalet

Då ett ändamålsenligt bedrivande av renskötsel förutsätter det, får ett renbeteslag för högst ett år i sänder besluta att det största antalet livrenar inom renbeteslagets område ska vara mindre än det maximiantalet som nämns i 1 mom. Renbeteslagets beslut ska verkställas omedelbart, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat på grund av anförda besvär. Antalet renar ska minskas på det sätt som föreskrivs i 22 §.

22 §

Minskning av antalet renar

Framgår det att antalet renar under det följande renskötselåret kommer att överskrida det tillåtna maximiantalet, får renbeteslaget besluta att antalet renar ska minskas redan under det löpande renskötselåret. På minskningen ska 1 och 2 mom. tillämpas. Renbeteslagets beslut får verkställas omedelbart, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat på grund av anförda besvär.
-----

44 §

Sökande av ändring i ett renbeteslags beslut

I beslut av renbeteslagets stämma får en renägare söka ändring hos förvaltningsdomstolen, om beslutet kränker hans rätt eller har tillkommit i fel ordning eller annars strider mot lag. Vid sökande av ändring iakttas förvaltningsprocesslagen (586/1996).
-----

45 §

Besvär över Renbeteslagsföreningens beslut

Ändring i Renbeteslagsföreningens beslut får sökas av den som berörs av beslutet, på den grund att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller annars strider mot lag eller föreningens stadgar. Besvär anförs hos Uleåborgs förvaltningsdomstol. Vid sökande av ändring iakttas förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ärenden som är anhängiga vid Rovaniemi förvaltningsdomstol när denna lag träder i kraft överförs till Uleåborgs förvaltningsdomstol för handläggning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av 10 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare (1265/2009) 10 § som följer:

10 §

Ändringssökande

LPA:s beslut får överklagas genom besvär hos Uleåborgs förvaltningsdomstol så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften ska inom besvärstiden lämnas in till LPA.

LPA ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall ska LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till Uleåborgs förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen, om denna beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ärenden som är anhängiga vid Rovaniemi förvaltningsdomstol när denna lag träder i kraft överförs till Uleåborgs förvaltningsdomstol för handläggning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

7.

Lag

om ändring av 5 och 16 § i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (540/2005) 5 och 16 §, av dem 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1762/2009 och 830/2011, som följer:

5 §

Behöriga åklagare

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställandet av frysningsbeslut är

1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors hovrätts domkrets,

2) häradsåklagaren inom Uleåborg tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) häradsåklagaren inom Birkalands tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

4) häradsåklagaren inom Norra Savolax tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,

Om egendomen eller bevismaterialet finns inom flera av de i 1 mom. 1–4 punkten avsedda domkretsarna eller om dess plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den egendom eller det bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

16 §

Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut

Den som ett frysningsbeslut avser kan föra åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. och 12 § 1 mom. till tingsrätten. Tingsrätten ska utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Vid handläggningen av ärendet iaktas i övrigt i tillämpliga delar 3 kap. 1 § 2 mom. och 7kap. 15 § i tvångsmedelslagen.

När ett frysningsbeslut verkställs i den ordning som föreskrivs för kvarstad, får besvär anföras över utsökningsmannens verkställighetsåtgärder i den ordning som föreskrivs i utsökningsbalken.

Behörig tingsrätt i de fall som avses i 1 och 2 mom. är

1) Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Beslut av tingsrätten enligt 1 och 2 mom. får överklagas hos hovrätten.

Överklagande enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av frysningsbeslutet, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
Ett i denna lag avsett beslut som åklagaren
har fattat innan denna lag har trätt i kraft ö-
verklagas i enlighet med den lag som gällde
vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

8.

Lag**om ändring av 5 och 10 § i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet (729/2010) 5 och 10 §, av dem 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 831/2011, som följer:

5 §

Verkställande myndigheter

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställigheten av en bevisinhämtningsorder är

1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Helsingfors hovrätts domkrets,

2) häradsåklagaren inom Uleåborgs tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) häradsåklagaren inom Birkalands tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) häradsåklagaren inom Norra Savolax tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Om ordern gäller bevismaterial som finns inom flera av de i 1 mom. 1–4 punkten avsedda domkretsarna, om bevismaterialets plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets det begärda bevismaterialet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

Även polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet är behöriga att fullgöra uppgifter som hänför sig till verkställigheten av en bevisinhämtningsorder, om undersökningen av

det brott som ligger till grund för bevisinhämtningsordern såsom begånget i Finland under motsvarande förhållanden skulle höra till den nämnda myndighetens behörighet enligt finsk lag.

10 §

Ändringssökande

Den som en bevisinhämtningsorder avser får föra beslutet om verkställighet av ordern till tingsrätten. Vid handläggningen av ärendet iakttas 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen samt denna lag.

Behörig tingsrätt i de fall som avses i 1 mom. är

1) Helsingfors tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Helsingfors hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Om besvären gäller tingsrättens beslut i ett beslagsärende eller ett i samband med behandlingen av det fattat beslut om vägran att verkställa ordern eller om uppskjutande av verkställigheten, får tingsrättens beslut överklagas. Också tingsrättens beslut enligt 1

mom. får överklagas. Behörig hovrätt är då den hovrätt inom vars domkrets den tingsrätt som fattat beslutet finns.

Sökande av ändring enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av bevisinhämtningsordern, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Ett i denna lag avsett beslut som åklagaren har fattat innan denna lag har trätt i kraft överklagas i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag**om ändring av 11 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 11 §, sådan den lyder i lagarna 1760/2009 och 1174/2011, som följer:

11 §

Behöriga domstolar

Beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av

1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits el-

ler annars påträffats, får beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av den av de i 1 mom. nämnda tingsrätter där det kan anses ändamålsenligt att behandla utlämningsärendet med hänsyn till transport eller förvar av den som begärs utlämnad eller övriga omständigheter.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

Beslut om utlämning och fortsatt förvar av en person som har gripits eller annars påträffats innan denna lag har trätt i kraft fattas av den domstol som är behörig enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

10.**Lag****om ändring av 8 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna (1383/2007) 8 §, sådan den lyder i lagarna 1761/2009 och 1175/2011, som följer:

8 §

Behöriga domstolar

Om inte något annat föreskrivs i denna lag fattas beslut om utlämning och fortsatt förvar av

- 1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors hovrätts domkrets,
- 2) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets,
- 3) Birkalands tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,
- 4) Norra Savolax tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats, får beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av den av de i 1 mom. nämnda tingsrätter där det kan anses ändamålsenligt att behandla utlämningsärendet med hänsyn till transport eller förvar av den som begärs utlämnad eller övriga omständigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Beslut om utlämning och fortsatt förvar av en person som har gripits eller annars påträffats innan denna lag har trätt i kraft fattas av den domstol som är behörig enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

I Helsingfors den 8 november 2012

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av hovrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hovrättslagen (56/1994) 1 § samt
fogas till lagen en ny 4 §, i stället för den 4 § som upphävts genom lag 209/2000, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Hovrätterna

Allmänna överrätter är Åbo, Vasa, Östra Finlands, Helsingfors, *Kouvola* och Rovaniemi hovrätter.

Hovrätternas domkretsar bestäms genom beslut av statsrådet.

Föreslagen lydelse

1 §

Hovrätterna

Allmänna överrätter är Åbo, Vasa, Östra Finlands, Helsingfors (*upphävs*) och Rovaniemi hovrätter.

Östra Finlands hovrätt har permanent sammanträdesplats i Kouvola.

Hovrätternas domkretsar bestäms genom förordning av statsrådet.

4 §

Hovrättens kanslichef

Vid hovrätten kan det finnas en kanslichef som ska sköta hovrättens förvaltning. Behörighetsvillkor för tjänsten som kanslichef är lämplig högre högskoleexamen. Kanslichefen utnämns av hovrättens president.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid ikraftträdandet av denna lag överförs de mål och ärenden som är anhängiga vid Kouvola hovrätt till Östra Finlands hovrätt för handläggning.

Republikens president utnämner i den ordning som avses i lagen om utnämning av domare (205/2000) och utan att tjänsterna förklaras lediga den som innehar ordinarie tjänst som president vid Kouvola hovrätt och den som innehar ordinarie tjänst som lagman och hovrättsråd vid Kouvola hovrätt till motsvarande tjänster vid Östra Finlands hovrätt, som bildas genom denna lag. Det ut-

låtande som avses i 9 § 1 mom. i lagen om utnämning av domare ges av högsta domstolen. Om övriga förflyttningar av domare till andra tjänster bestäms i enlighet med 47 § i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestämmelser om ställningen för andra anställda än de som avses ovan finns i 5 a § i statstjänstemannalagen. De anställda ska höras innan tjänsterna förflyttas

Vid Östra Finlands hovrätt får det temporärt finnas två kanslichefstjänster. Om där finns två kanslichefstjänster, ska endast den ena av dem omfatta skötseln av uppgiften som hovrättens kanslichef. Hovrättens president avgör vem av tjänsteinnehavarna som ska sköta uppgiften som kanslichef för hovrätten. Vad som i lag eller förordning föreskrivs om hovrättens kanslichef gäller den kanslichef som sköter uppgiften i fråga.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om Kouvola hovrätt gäller efter det att denna lag har trätt i kraft Östra Finlands hovrätt.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 1 och 2 § i lagen om förvaltningsdomstolarna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 1 och 2 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Förvaltningsdomstolarna

De allmänna regionala förvaltningsdomstolarna är Helsingfors, Åbo, Tavastehus, Vasa, Kouvola, Kuopio, Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar.

Tavastehus förvaltningsdomstol har dessutom permanent sammanträdesplats i Jyväskylä och Kuopio förvaltningsdomstol i S:t Michel och Joensuu.

Om Ålands förvaltningsdomstol bestäms särskilt.

2 §

Domkretsarna

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar bestäms genom statsrådsbeslut.

Föreslagen lydelse

1 §

Förvaltningsdomstolarna

De allmänna regionala förvaltningsdomstolarna är *Helsingfors, Tavastehus, Kuopio, Uleåborgs, Åbo och Vasa förvaltningsdomstolar.*

Tavastehus förvaltningsdomstol har dessutom permanent sammanträdesplats i Jyväskylä, Kuopio förvaltningsdomstol i Joensuu, Kouvola och S:t Michel samt Uleåborgs förvaltningsdomstol i Rovaniemi.

Om Ålands förvaltningsdomstol föreskrivs separat.

2 §

Domkretsarna

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar bestäms genom förordning av statsrådet.

. Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid ikraftträdandet av denna lag överförs de ärenden som är anhängiga vid Kouvola förvaltningsdomstol till Kuopio förvaltningsdomstol för handläggning och de ärenden som är anhängiga vid Rovaniemi förvaltningsdomstol till Uleåborgs förvaltningsdomstol för handläggning.

Republikens president utnämner i den ordning som avses i lagen om utnämning av domare (205/2000) och utan att tjänsterna förklaras lediga dem som innehar ordinarie tjänst som överdomare eller förvaltningsrättsdomare vid Rovaniemi förvaltningsdomstol till motsvarande tjänster vid Uleåborgs förvaltningsdomstol. De som innehar ordina-

rie tjänst som förvaltningsrättsdomare vid Kouvola förvaltningsdomstol utnämns till motsvarande tjänster vid Kuopio eller Tavas-tehus förvaltningsdomstol. Det utlåtande som avses i 9 § 1 mom. i lagen om utnämning av domare ges av högsta förvaltningsdomstolen. Om övriga förflyttningar av domare till en annan tjänst bestäms i enlighet med 47 § i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestäm-melser om ställningen för andra anställda än de som avses ovan finns i 5 a § i statstjäs-temannalagen. De anställda ska höras innan tjänsterna förflyttas.

Sakkunnigledamöterna vid förvaltnings-domstolarna med uppdraget som bisyssla och deras suppleanter fortsätter till utgången av sin mandatperiod i motsvarande uppdrag.

Om en för viss tid utnämnd överdomare vid Kouvola förvaltningsdomstol vid samman-slagningen av domstolarna förflyttas till Ku-opio förvaltningsdomstol och utnämns till sektionsordförande vid förvaltningsdomsto-len eller om en för viss tid utnämnd överdo-mare vid Uleåborgs förvaltningsdomstol för-ordnas till sektionsordförande vid Uleåborgs förvaltningsdomstol ska han eller hon med avvikelse från vad som föreskrivs i 13 b § 2 mom. även vara första ställföreträdare för överdomaren.

Oberoende av vad som i 5 § 1 mom. före-skrivs om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper som krävs av överdomare och förvaltningsrättsdomare och av vad som i 10 § 2 mom. föreskrivs om de behörighets-villkor som gäller språkkunskaper som krävs av föredragande, har den som vid ikraftträ-dandet av denna lag är utnämnd till en sådan tjänst fortfarande behörighet till tjänsten och till motsvarande tjänst vid den förvaltnings-domstol som tjänsten förflyttas till.

Den som när denna lag träder i kraft är ut-nämnd till sakkunnigmedlem med uppdraget som bisyssla eller till suppleant för en sak-kunnigmedlem är, i fråga om de behörighets-villkor som gäller språkkunskaper, behörig till motsvarande uppdrag till utgången av sin mandatperiod även vid Kuopio förvaltnings-domstol som uppstår genom sammanslag-ningen och som är tvåspråkig.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om Kouvola förvaltningsdomstol och Rova-niemi förvaltningsdomstol gäller efter det att

denna lag har trätt i kraft Kuopio förvaltningsdomstol och Uleåborgs förvaltningsdomstol.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 21 kap 1 § i sjölagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjölagen (674/1994) 21 kap 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 234/1996
och 1754/2009, som följer:

Gällande lydelse

21 kap

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

1 §

Sjörättsdomstolarna

Behöriga underrätter (sjörättsdomstolar) i de mål och ärenden som ska avgöras enligt denna lag är följande domstolar fördelade på hovrätternas domkretsar:

Åbo hovrätts domkrets: Ålands och Egentliga Finlands tingsrätter,

Vasa hovrätts domkrets: Österbottens tingsrätt,

Östra Finlands hovrätts domkrets: Södra Savolax tingsrätt,

Helsingfors hovrätts domkrets: Helsingfors tingsrätt,

Kouvola hovrätts domkrets: Kymmenedals tingsrätt,

Rovaniemi hovrätts domkrets: Uleåborgs tingsrätt.

Vid behandlingen av sjöförklaringar, kvarstad på fartyg enligt 4 kap. samt i sådana ärenden som avses i 18 kap. 21 och 22 § är domstolen domför med sjörättsdomstolens ordförande ensam.

Vid behandlingen av mål och ärenden som avses i 1 och 2 mom. skall två i sjöfartsväsendet kunniga och erfarna samt ojäviga personer vara närvarande och biträda domstolen som sakkunniga. Sakkunnigas närvaro är dock inte erforderlig, om ordföranden i sjörättsdomstolen med hänsyn till sakens ringa betydelse eller beskaffenhet så beslutar.

Sjörättsdomstolen förordnar för två år i sänder sjöfartssakkunniga och fyra suppleanter för dem. Ingen kan utan laga förfall avböja

Föreslagen lydelse

21 kap

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

1 §

Sjörättsdomstolarna

Behöriga underrätter (*sjörättsdomstolar*) i de mål och ärenden som ska avgöras enligt denna lag är följande domstolar fördelade på hovrätternas domkretsar:

Åbo hovrätts domkrets: Ålands och Egentliga Finlands tingsrätter,

Vasa hovrätts domkrets: Österbottens tingsrätt,

Östra Finlands hovrätts domkrets: Södra Savolax tingsrätt,

Helsingfors hovrätts domkrets: Helsingfors tingsrätt,

(Upphävs)

Rovaniemi hovrätts domkrets: Uleåborgs tingsrätt.

Vid behandlingen av sjöförklaringar *och i 4 kap. avsedd* kvarstad på fartyg samt i ärenden som avses i 18 kap. 21 och 22 § är domstolen domför med sjörättsdomstolens ordförande ensam.

Vid behandlingen av mål och ärenden som avses i 1 och 2 mom. *ska* två i sjöfartsväsendet kunniga och erfarna samt ojäviga personer vara närvarande och biträda domstolen som sakkunniga. *Sakkunniga behöver dock inte vara närvarande*, om ordföranden i sjörättsdomstolen med hänsyn till sakens ringa betydelse eller *dess* beskaffenhet så beslutar.

Sjörättsdomstolen *utser* sjöfartssakkunniga och fyra suppleanter för dem *för två år i sänder*. Ingen *får* utan laga förfall avböja upp-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

uppdraget.

draget.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .
Oberoende av bestämmelserna i 21 kap. 1
§ i denna lag handlägger Kymmenedalens
tingsrätt i denna lag avsedda mål och ären-
den som är anhängiga där när denna lag
träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

4.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om grupptalan**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grupptalan (444/2007) 3 §, sådan den lyder i lag 1758/2009, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Behörig domstol

Tingsrätter som handlägger grupptalan är Egentliga Finlands, Helsingfors, Norra Savolax, *Päijänne-Tavastlands*, Uleåborgs och Österbottens tingsrätter. Av de nämnda tingsrätterna är den behörig som finns inom samma hovrätts domkrets som den tingsrätt vid vilken svaranden skulle vara skyldig att svara på något av de yrkanden som framställs i grupptalan, om talan fördes separat.

Föreslagen lydelse

3 §

Behörig domstol

Tingsrätter som handlägger grupptalan är Egentliga Finlands, Helsingfors, Norra Savolax, (*upphävs*) Uleåborgs och Österbottens tingsrätter. Av de nämnda tingsrätterna är den behörig som finns inom samma hovrätts domkrets som den tingsrätt vid *vilken svaranden skulle vara skyldig att svara på något av de yrkanden som framställs i grupptalan.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Oberoende av vad som föreskrivs i 3 § handlägger Päijänne-Tavastlands tingsrätt i denna lag avsedda mål och ärenden som är anhängiga där när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av renskötsellagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i renskötsellagen (848/1190) 21 § 3 mom., 22 § 3 mom., 44 § 3 mom. och 45 § som följer:

Gällande lydelse

21 §

Fastställande av renantalet

Då ett ändamålsenligt bedrivande av renskötsel förutsätter det, kan ett renbeteslag för högst ett år i sänder besluta att det största antalet livrenar inom renbeteslagets område skall vara mindre än det maximiantal som nämns i 1 mom. Renbeteslagets beslut skall verkställas omedelbart, om inte länsrätten bestämmer något annat på grund av anförda besvär. Antalet renar skall minskas enligt 22 §.

22 §

Minskning av antalet renar

Framgår det att antalet renar under det följande renskötselåret kommer att överskrida det tillåtna maximiantalet, får renbeteslaget besluta att antalet renar skall minskas redan under det löpande renskötselåret. På minskningen skall 1 och 2 mom. tillämpas. Renbeteslagets beslut kan verkställas omedelbart, om inte länsrätten bestämmer något annat på grund av anförda besvär.

44 §

Sökande av ändring i ett renbeteslags beslut

I beslut av renbeteslagets stämma får en renägare söka ändring hos länsrätten, om be-

Föreslagen lydelse

21 §

Fastställande av renantalet

Då ett ändamålsenligt bedrivande av renskötsel förutsätter det, får ett renbeteslag för högst ett år i sänder besluta att det största antalet livrenar inom renbeteslagets område ska vara mindre än det maximiantal som nämns i 1 mom. Renbeteslagets beslut ska verkställas omedelbart, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat på grund av anförda besvär. Antalet renar ska minskas på det sätt som föreskrivs i 22 §.

22 §

Minskning av antalet renar

Framgår det att antalet renar under det följande renskötselåret kommer att överskrida det tillåtna maximiantalet, får renbeteslaget besluta att antalet renar ska minskas redan under det löpande renskötselåret. På minskningen ska 1 och 2 mom. tillämpas. Renbeteslagets beslut får verkställas omedelbart, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat på grund av anförda besvär.

44 §

Sökande av ändring i ett renbeteslags beslut

I beslut av renbeteslagets stämma får en renägare söka ändring hos förvaltningsdom-

slutet kränker hans rätt eller har tillkommit i fel ordning eller annars strider mot lag. När ändring söks skall iaktas lagen om ändrings-sökande i förvaltningsärenden (154/50).

stolen, om beslutet kränker hans rätt eller har tillkommit i fel ordning eller annars strider mot lag. Vid sökande av ändring iaktas *förvaltningsprocesslagen* (586/1996).

45 §

Besvär över Renbeteslagsföreningens beslut

Ändring i Renbeteslagsföreningens beslut får sökas av den som berörs av beslutet, på den grund att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller annars strider mot lag eller föreningens stadgar. Besvär anförs hos länsrätten i Lapplands län. När ändring söks skall iaktas lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

45 §

Besvär över Renbeteslagsföreningens beslut

Ändring i Renbeteslagsföreningens beslut får sökas av den som berörs av beslutet, på den grund att beslutet inte har tillkommit i behörig ordning eller annars strider mot lag eller föreningens stadgar. Besvär anförs hos *Uleåborgs förvaltningsdomstol*. Vid sökande av ändring iaktas *förvaltningsprocesslagen*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ärenden som är anhängiga vid Rovaniemi förvaltningsdomstol när denna lag träder i kraft överförs till Uleåborgs förvaltningsdomstol för handläggning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av 10 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare (1265/2009) 10 § som följer:

Gällande lydelse

10 §

Sökande av ändring

LPA:s beslut får överklagas genom besvär hos Rovaniemi förvaltningsdomstol på sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften ska inom besvärstiden lämnas in till LPA.

LPA ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall ska LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till Rovaniemi förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denna beviljar besvärstillstånd.

Föreslagen lydelse

10 §

Ändringssökande

LPA:s beslut får överklagas genom besvär hos *Uleåborgs* förvaltningsdomstol på sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften ska inom besvärstiden lämnas in till LPA.

LPA ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall ska LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till *Uleåborgs* förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denna beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ärenden som är anhängiga vid Rovaniemi förvaltningsdomstol när denna lag träder i kraft överförs till Uleåborgs förvaltningsdomstol för handläggning.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag för vidtas innan lagen träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av 5 och 16 § i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (540/2005) 5 och 16 §, av dem 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1762/2009 och 830/2001, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Behöriga åklagare

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställandet av frysningsbeslut är

1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors eller *Kouvola* hovrätts domkrets,

2) häradsåklagaren inom Kuopio tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,

3) häradsåklagaren inom Uleåborg tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

4) häradsåklagaren inom Tammerfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

Om egendomen eller bevismaterialet finns inom flera av de i 1 mom. 1–4 punkten avsedda domkretsarna eller om dess plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets egendomen eller bevismaterialet som avses i frysningsbeslutet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

Föreslagen lydelse

5 §

Behöriga åklagare

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställandet av frysningsbeslut är

1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors (*upphävs*) hovrätts domkrets,

2) häradsåklagaren inom Uleåborg tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) häradsåklagaren inom *Birkalands tingsrätt*, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

4) häradsåklagaren inom *Norra Savolax tingsrätt*, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,

Om egendomen eller bevismaterialet finns inom flera av de i 1 mom. 1–4 punkten avsedda domkretsarna eller om dess plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets *den* egendom eller *det* bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

16 §

Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut

Den som ett frysningsbeslut avser kan föra åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. och 12 § 1 mom. till tingsrätten. Tingsrätten ska utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Vid handläggningen av ärendet iaktas i övrigt i tillämpliga delar 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen.

När ett frysningsbeslut verkställs i den ordning som föreskrivs för kvarstad, får besvär anföras över utökningsmannens verkställighetsåtgärder i den ordning som föreskrivs i utökningsbalken.

Behörig tingsrätt i de fall som avses i 1 och 2 mom. är

1) Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors eller *Kouvola* hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Beslut av tingsrätten enligt 1 och 2 mom. får överklagas hos hovrätten.

Överklagande enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av frysningsbeslutet, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

16 §

Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut

Den som ett frysningsbeslut avser kan föra åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. och 12 § 1 mom. till tingsrätten. Tingsrätten ska utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Vid handläggningen av ärendet iaktas i övrigt i tillämpliga delar 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen.

När ett frysningsbeslut verkställs i den ordning som föreskrivs för kvarstad, får besvär anföras över utökningsmannens verkställighetsåtgärder i den ordning som föreskrivs i utökningsbalken.

Behörig tingsrätt i de fall som avses i 1 och 2 mom. är

1) Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors (*upphävs*) hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Beslut av tingsrätten enligt 1 och 2 mom. får överklagas hos hovrätten.

Överklagande enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av frysningsbeslutet, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20

Ett i denna lag avsett beslut som åklagaren har fattat innan denna lag har trätt i kraft överklagas i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

8.

Lag

om ändring av 5 och 10 § i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet (729/2010) 5 och 10 §, av dem 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 831/2011, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Verkställande myndigheter

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställigheten av en bevisinhämtningsorder är

1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Helsingfors *eller Kouvola* hovrätts domkrets,

2) häradsåklagaren inom Norra Savolax tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,

3) häradsåklagaren inom Uleåborgs tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

4) häradsåklagaren inom Birkalands tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

Om ordern gäller bevismaterial som finns inom flera av de i 1 mom. 1-4 punkten avsedda domkretsarna, om bevismaterialets plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets det begärda bevismaterialet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

Även polisen, tullen och gränsbevaknings-

Föreslagen lydelse

5 §

Verkställande myndigheter

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställigheten av en bevisinhämtningsorder är

1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Helsingfors (*upphävs*) hovrätts domkrets,

2) häradsåklagaren inom Uleåborgs tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) häradsåklagaren inom Birkalands tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) häradsåklagaren inom Norra Savolax tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Om ordern gäller bevismaterial som finns inom flera av de i 1 mom. 1-4 punkten avsedda domkretsarna, om bevismaterialets plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets det begärda bevismaterialet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

Även polisen, tullen och gränsbevaknings-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

väsendet är behöriga att fullgöra uppgifter i anslutning till verkställigheten av en bevisinhämtningsorder, om undersökningen av det brott som ligger till grund för bevisinhämtningsordern såsom begånget i Finland under motsvarande förhållanden skulle höra till den nämnda myndighetens behörighet enligt finsk lag.

väsendet är behöriga att fullgöra uppgifter *som hänför sig till* verkställigheten av en bevisinhämtningsorder, om undersökningen av det brott som ligger till grund för bevisinhämtningsordern såsom begånget i Finland under motsvarande förhållanden skulle höra till den nämnda myndighetens behörighet enligt finsk lag.

10 §

10 §

*Ändringssökande**Ändringssökande*

Den som en bevisinhämtningsorder avser får föra beslutet om verkställighet av ordern till tingsrätten. Vid handläggningen av ärendet iakttas 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen samt denna lag.

Den som en bevisinhämtningsorder avser får föra beslutet om verkställighet av ordern till tingsrätten. Vid handläggningen av ärendet iakttas 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen samt denna lag.

Behörig tingsrätt i de fall som avses i 1 mom. är

Behörig tingsrätt i de fall som avses i 1 mom. är

1) Helsingfors tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Helsingfors *eller Kouvola* hovrätts domkrets,

1) Helsingfors tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Helsingfors (*upphävs*) hovrätts domkrets,

2) Norra Savolax tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Uleåborgs tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Birkalands tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

4) Norra Savolax tingsrätt, om bevismaterial som avses i ordern finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Om besvären gäller tingsrättens beslut i ett beslagsärende eller ett i samband med behandlingen av det fattat beslut om vägran att verkställa ordern eller om uppskjutande av verkställigheten, får tingsrättens beslut överklagas. Också tingsrättens beslut enligt 1 mom. får överklagas. Behörig hovrätt är då den hovrätt inom vars domkrets den tingsrätt som fattat beslutet finns.

Om besvären gäller tingsrättens beslut i ett beslagsärende eller ett i samband med behandlingen av det fattat beslut om vägran att verkställa ordern eller om uppskjutande av verkställigheten, får tingsrättens beslut överklagas. Också tingsrättens beslut enligt 1 mom. får överklagas. Behörig hovrätt är då den hovrätt inom vars domkrets den tingsrätt som fattat beslutet finns.

Sökande av ändring enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av bevisinhämtningsordern, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Sökande av ändring enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av bevisinhämtningsordern, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett i denna lag avsett beslut som åklagaren har fattat innan denna lag har trätt i kraft överklagas i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen

60
Gällande lydelse

RP 153/2012 rd
Föreslagen lydelse

förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

9.

Lag**om ändring av 11 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 11 §, sådan den lyder i lagarna 1760/2009 och 1174/2011, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

11 §

Behöriga domstolar

Behöriga domstolar

Beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av

1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors *eller Kouvola* hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats, får beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av den av de tingsrätter som nämns i 1 mom. där det kan anses ändamålsenligt att behandla utlämningsärendet med hänsyn till transport eller förvar av den som begärs utlämnad eller övriga omständigheter.

Beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av

1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors (*upphävs*) hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats, får beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av den av *de 1 mom. nämnda tingsrätter* där det kan anses ändamålsenligt att behandla utlämningsärendet med hänsyn till transport eller förvar av den som begärs utlämnad eller övriga omständigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Beslut om utlämning och fortsatt förvar av en person som har gripits eller annars påträffats innan denna lag har trätt i kraft fattas av den domstol som är behörig enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen

62
Gällande lydelse

RP 153/2012 rd
Föreslagen lydelse

förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga Nordiska länderna (1383/2007) 8 §, sådan den lyder i lagarna 1761/2009 och 1175/2011, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

8 §

Behöriga domstolar

Behöriga domstolar

Om inte något annat föreskrivs i denna lag fattas beslut om utlämning och fortsatt förvar av

1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors *eller Kouvola* hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats, får beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av den av de tingsrätter som nämns i 1 mom. där det kan anses ändamålsenligt att behandla utlämningsärendet med hänsyn till transport eller förvar av den som begärs utlämnad eller övriga omständigheter.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag fattas beslut om utlämning och fortsatt förvar av

1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors (*upphävs*) hovrätts domkrets,

2) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

3) Birkalands tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,

4) Norra Savolax tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets.

Oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats, får beslut om utlämning och fortsatt förvar fattas av den av *de 1 mom. nämnda tingsrätter* där det kan anses ändamålsenligt att behandla utlämningsärendet med hänsyn till transport eller förvar av den som begärs utlämnad eller övriga omständigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Beslut om utlämning och fortsatt förvar av en person som har gripits eller annars påträffats innan denna lag har trätt i kraft fattas av den domstol som är behörig enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen

64
Gällande lydelse

RP 153/2012 rd
Föreslagen lydelse

förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

BILAGA 1

Tabell 1
Inkomna, avgjorda och anhängiga ärenden vid hovrätterna 2007–2011

Inkomna ärenden	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	3 509	3 460	3 572	3 355	3 407
Östra Finlands hovrätt	1 271	1 230	1 226	1 191	1 012
Kouvola hovrätt	1 284	1 247	1 099	1 170	1 044
Rovaniemi hovrätt	1 089	1 159	1 183	1 127	1 006
Åbo hovrätt	2 832	2 806	2 806	2 762	2 456
Vasa hovrätt	1 501	1 637	1 547	1 551	1 395
Hela landet	11 486	11 539	11 433	11 156	10 320
Avgjorda ärenden	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	4 166	3 675	3 361	3 377	3 578
Östra Finlands hovrätt	1 495	1 233	1 210	1 259	1 051
Kouvola hovrätt	1 344	1 279	1 179	1 179	1 105
Rovaniemi hovrätt	1 201	1 101	1 166	1 157	1 102
Åbo hovrätt	2 426	2 853	3 049	3 010	2 701
Vasa hovrätt	1 608	1 564	1 482	1 486	1 455
Hela landet	12 240	11 705	11 447	11 468	10 992
Överförda ärenden	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	1 954	1 739	1 950	1 929	1 762
Östra Finlands hovrätt	530	526	542	474	434
Kouvola hovrätt	481	450	369	360	299
Rovaniemi hovrätt	562	619	636	606	510
Åbo hovrätt	2 008	1 962	1 715	1 468	1 223
Vasa hovrätt	620	693	758	823	763
Hela landet	6 155	5 989	5 970	5 660	4 991

Tabell 2
Genomsnittliga behandlingstider vid hovrätterna 2007–2011

Genomsnittlig behandlingstid (mån.)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	9,5	7,5	6,9	7,4	6,5
Östra Finlands hovrätt	6,7	5,8	5,4	5,4	5,7
Kouvola hovrätt	4,9	4,6	4,2	3,9	3,6
Rovaniemi hovrätt	7,4	6,6	7,0	7,1	6,9
Åbo hovrätt	7,5	9,1	8,4	7,4	6,9
Vasa hovrätt	6,1	5,3	5,7	6,3	7,0
Hela landet	7,6	7,0	6,7	6,6	6,3

Tabell 3
Inkomna, avgjorda och anhängiga ärenden vid förvaltningsdomstolarna 2007–2011

Inkomna ärenden	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	6 737	7 363	8 591	8 945	8 637
Tavastehus förvaltningsdomstol	2 748	2 920	3 007	2 943	2 845
Kouvola förvaltningsdomstol	1 278	1 354	1 626	1 405	1 365
Kuopio förvaltningsdomstol	2 261	2 474	2 635	3 059	2 395
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 308	1 264	1 359	1 426	1 198
Rovaniemi förvaltningsdomstol	776	729	761	712	596
Åbo förvaltningsdomstol	2 408	2 346	2 517	2 440	2 063
Vasa förvaltningsdomstol	2 052	2 089	2 019	2 219	2 122
Hela landet	19 568	20 539	22 515	23 149	21 221
Avgjorda ärenden	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	9 901	8 331	7 794	8 383	8 514
Tavastehus förvaltningsdomstol	2 842	2 957	2 952	2 970	2 924
Kouvola förvaltningsdomstol	1 489	1 365	1 430	1 731	1 306
Kuopio förvaltningsdomstol	2 352	2 951	2 715	3 186	2 683
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 251	1 351	1 240	1 259	1 396
Rovaniemi förvaltningsdomstol	748	806	816	758	707
Åbo förvaltningsdomstol	2 311	2 484	2 455	2 528	2 197
Vasa förvaltningsdomstol	2 209	2 124	2 092	2 038	2 122
Hela landet	23 103	22 369	21 494	22 853	21 849
Anhängiga ärenden	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	5 346	4 377	5 167	5 709	5 805
Tavastehus förvaltningsdomstol	1 901	1 858	1 917	1 878	1 800
Kouvola förvaltningsdomstol	965	946	1 132	796	856
Kuopio förvaltningsdomstol	1 733	1 253	1 192	1 061	765
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 006	913	1 027	1 190	987
Rovaniemi förvaltningsdomstol	516	438	380	332	221
Åbo förvaltningsdomstol	1 330	1 199	1 265	1 172	1 027
Vasa förvaltningsdomstol	1 516	1 457	1 344	1 502	1 473
Hela landet	14 313	12 441	13 424	13 640	12 934

Tabell 4
Genomsnittliga behandlingstider vid förvaltningsdomstolarna 2007–2011

Genomsnittlig behandlingstid (mån.)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	10,2	9,9	7,8	7,5	7,9
Tavastehus förvaltningsdomstol	8,6	7,7	7,5	7,7	8,0
Kouvola förvaltningsdomstol	10,1	9,1	9,2	8,3	7,8
Kuopio förvaltningsdomstol	8,9	9,7	6,0	5,1	5,0
Uleåborgs förvaltningsdomstol	9,3	9,4	9,1	9,9	10,7
Rovaniemi förvaltningsdomstol	8,5	9,4	8,4	7,0	6,7
Åbo förvaltningsdomstol	6,5	7,4	6,5	6,4	6,7
Vasa förvaltningsdomstol	9,5	9,3	9,8	8,8	9,6
Hela landet	9,3	9,2	7,8	7,3	7,8

BILAGA 3

Tabell 5
Personal, kostnadseffektivitet och produktivitet vid hovrätterna

Antal anställda (årsverken)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	175,3	172,1	167,9	169,1	166,0
Östra Finlands hovrätt	61,6	60,0	56,0	55,9	53,1
Kouvola hovrätt	57,6	56,5	55,7	53,4	51,6
Rovaniemi hovrätt	46,5	46,1	48,7	51,3	49,6
Åbo hovrätt	120,3	116,4	121,5	120,0	119,4
Vasa hovrätt	65,9	65,6	64,5	68,2	66,5

Kostnadseffektivitet (€/avgjort ärende)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	2 801	3 249	3 637	4 053	3 994
Östra Finlands hovrätt	2 876	3 489	3 515	3 468	3 930
Kouvola hovrätt	2 861	3 111	3 444	3 489	3 682
Rovaniemi hovrätt	2 899	3 316	3 376	3 551	3 621
Åbo hovrätt	3 335	2 941	2 931	2 997	3 366
Vasa hovrätt	2 797	2 988	3 274	3 450	3 518

Produktivitet (avgjorda ärenden/årsverk)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors hovrätt	24	21	20	20	22
Östra Finlands hovrätt	24	21	22	23	20
Kouvola hovrätt	24	23	22	22	21
Rovaniemi hovrätt	26	24	24	23	22
Åbo hovrätt	20	25	25	25	23
Vasa hovrätt	24	24	23	22	22

Tabell 6
Personal, kostnadseffektivitet och produktivitet vid förvaltningsdomstolarna

Antal anställda (årsverken)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	150,3	149,7	148,4	148,4	148,2
Tavastehus förvaltningsdomstol	52,2	53	52	52,3	49,6
Kouvola förvaltningsdomstol	30,9	32	31,0	31,4	30,7
Kuopio förvaltningsdomstol	46,4	47,3	46,9	47,5	45,0
Uleåborgs förvaltningsdomstol	27,4	28,8	29,2	29,6	28,1
Rovaniemi förvaltningsdomstol	16,2	17,2	16,8	16,3	16,5
Åbo förvaltningsdomstol	52,3	51,8	50,0	50,3	49,7
Vasa förvaltningsdomstol	73,3	75,1	78,4	77,3	75,7

Kostnadseffektivitet (€avgjort ärend)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	908	1 145	1 253	1 210	1 208
Tavastehus förvaltningsdomstol	1 221	1 266	1 311	1 326	1 334
Kouvola förvaltningsdomstol	1 334	1 609	1 586	1 324	1 719
Kuopio förvaltningsdomstol	1 297	1 145	1 284	1 113	1 288
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 431	1 439	1 636	1 700	1 463
Rovaniemi förvaltningsdomstol	1 481	1 511	1 521	1 634	1 751
Åbo förvaltningsdomstol	1 492	1 473	1 532	1 494	1 741
Vasa förvaltningsdomstol	2 255	2 497	2 732	2 782	2 662

Produktivitet (avgjorda ärenden/års)	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
Helsingfors förvaltningsdomstol	66	56	53	56	57
Tavastehus förvaltningsdomstol	54	56	57	57	59
Kouvola förvaltningsdomstol	48	43	46	55	43
Kuopio förvaltningsdomstol	51	62	58	67	60
Uleåborgs förvaltningsdomstol	46	47	42	43	50
Rovaniemi förvaltningsdomstol	46	47	49	47	43
Åbo förvaltningsdomstol	44	48	49	50	44
Vasa förvaltningsdomstol	30	28	27	26	28

BILAGA 5

Tabell 7

Befolkning inom hovrätternas nuvarande domkretsar 2011 och statistikcentralens befolkningsprognos för 2040

Befolkning i hovrätternas domkretsar 1.1.2012 (enligt uppgifter för 31.12.2011)

Hovrätt	Befolkning tot.	Prognos 2040	Förändring (%)
Helsingfors hovrätt	1 296 132	1 554 032	20 %
Östra Finlands hovrätt	645 758	612 481	-5 %
Kouvola hovrätt	644 082	711 227	10 %
Rovaniemi hovrätt	584 531	642 451	10 %
Åbo hovrätt	1 288 493	1 554 032	21 %
Vasa hovrätt	942 271	911 373	-3 %
Samtliga totalt	5 401 267	5 985 596	11 %

Tabell 8

Befolkning inom förvaltningsdomstolarnas nuvarande domkretsar 2011 och statistikcentralens prognos för 2040

Befolkning i förvaltningsdomstolarnas domkretsar 1.1.2012 (enligt uppgifter för 31.12.2011)

Förvaltningsdomstol	Befolkning tot.	Prognos 2040	Förändring (%)
Ålands förvaltningsdomstol	28 354	36 177	28 %
Helsingfors förvaltningsdomstol	1 549 058	1 877 882	21 %
Tavastehus förvaltningsdomstol	941 081	1 088 572	16 %
Kouvola förvaltningsdomstol	517 376	528 278	2 %
Kuopio förvaltningsdomstol	567 774	539 668	-5 %
Uleåborgs förvaltningsdomstol	479 185	525 013	10 %
Rovaniemi förvaltningsdomstol	183 330	184 453	1 %
Åbo förvaltningsdomstol	693 784	731 624	5 %
Vasa förvaltningsdomstol	441 325	473 689	7 %
Samtliga totalt	5 401 267	5 985 356	11 %

Tabell 9

Uppskattat antal ärenden i de nya hovrättskretsarna*

(* Uppskattningen beaktar inte kommande ändringar av domkretsarna

2011 Antal ärenden från Hyvinge tingsrätt till hovrätten 184

2011 Antal ärenden från Kajanalands tingsrätt till hovrätten 126

Helsingfors hovrätt	3500
Östra Finlands hovrätt	2100
Rovaniemi hovrätt	1000
Åbo hovrätt	2500
Vasa hovrätt	1400

Tabell 10

Uppskattat antal ärenden i de nya förvaltningsdomstolskretsarna*

(* Uppskattningen beaktar inte kommande ändringar av domkretsarna

2011 Antalet ärenden från landskapet Päijänne-Tavastland har uppskattats till cirka 400.

Helsingfors förvaltningsdomstol	8800
Tavastehus förvaltningsdomstol	2900
Kuopio förvaltningsdomstol	3900
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1900
Åbo förvaltningsdomstol	2000
Vasa förvaltningsdomstol	2200